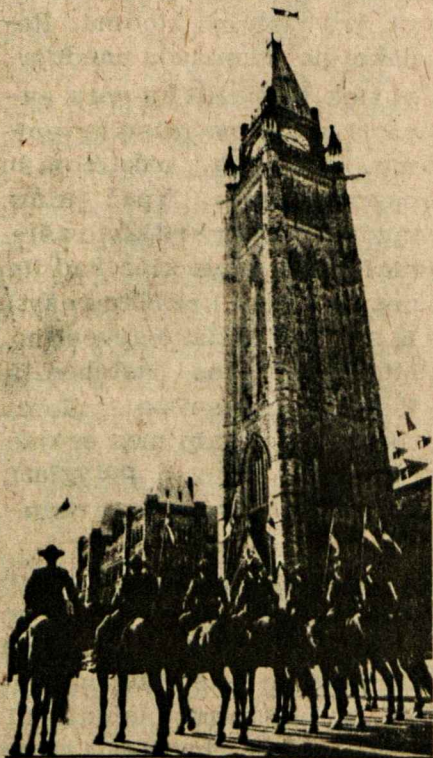

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

World vyks Grand Prix jojimo kompeticija.

Quebec'o mieste susirinks virš 2.000 skautų ir Kanados karinis orkestras duos koncertą po atviru dangum.

Jonquière vyks "Canoe" ir "Kayak" kompeticijos.

Tai bus Kanados 112 gimtadienis. Šūkis: "Kanada-tai tu ir aš".

REFERENDUMAS PAVASARĮ

Quebec'o min. pirm. René Levesque prasitūrė, kad truks ar plyš, sieks mandato Quebec'o nepriklausomybei. Numatoma data tarp balandžio 6 d. ir birželio 21 d.

AMBASADOS PLANAS MĖGĖJISKAS

René Levesque sakosi buvęs pritrenktas premjero Clark nutarimu perkelti Kanados Ambasadą į Jeruzalę iš Tel Aviv.

"Mes atrodom (su tuo sprendimu) kaip dramblis porceleno krautuvėje" – komentavo Levesque. "Tai buvo lyg nerti žemyn galva į baseiną, nepasitikinęs kaip giliai vanduo. Tai buvo, švelniai kalbant, labai mėgėjiška."

Jis įsitikinęs, kaip ir daugelis kitų, kad toks ambasados perkėlimas kainuotų labai daug Quebec'o bižniui ir inžinerijos firmoms, kurios dabar dirba prie įvairių projektų Arabų kraštuose.

Claude Morin, tarpyvriau-sybinių reikalų ministeris skundžiasi, kad nebuvo dėl to pasitarta su Quebec'u, nors konsekvencijos būtų labai didelės šiai provincijai.

Ministeris Morin planuoja susitarti su Arabų kraštų atstovais ir diskutuoti detaliau jų atsinešimą Quebec'o atžvilgiu.

Liberalų lyderis Claud Ryan taip pat kritikuoja federalinį sprendimą, pavadindamas jį "perankstyviu".

"Kanados rolė daugelyje Viduriniųjų Rytų kraštuose buvo meistriškai palaikoma taika", galvoja Ryan, ir siūlo grįžti prie "apgaltoto saikungumo".

500 unijos darbininkų, Teeco Kompanijos, kuri gamina prifabrikuotus namus netoli Quebec'o, pranešė premjerui Clark'ui, kad darbininkai gavo grąšinimą, jog bus atleisti, jeigu Ambada bus perkelta.

"GERBKITE LAISVĘ"

Popiežius Jonas Paulius II kreipėsi į Sovietų Sąjungą, kviesdamas, po savaitės su-grįžimo į Vatikaną iš Lenkijos, respektuoti religijos laisvę ir Žmogaus Teises.

Latškas rašytas lotyniškai, datuotas kovo 19 d., pasitūstas Ukrainos kardinolui

Josef Slipij, kurio bažnyčia pagal vyriausybės nurodymus, buvo prijungta prie Rusų Ortodoksų prieš 30 metų. "Nežiūrint ekumeninio progreso, tarp tų dviejų bažnyčių skirtumai turi būti pripažinti, nes tai yra vlenas religinės laisvės principų, rašė savo laiške Popiežius.

PRIGLAUS DAUGIAU PABĖGELIŲ

Malajstai grąšinant pasikandinti "latvų žmones" vietnamiečius, paliekant juos klauruose latvuose jūroje, Kanados Imigracijos Ministeris Ron Atkey prašo pakelti imigrantų kova tiki 2.000 štats metats.

Spėjama, kad tokiais grąšintais Malajsta nori atkreipti pasaulio dėmesį į labai sunkią situaciją ir tikėtai pagalbos.

Malajsta, Thailand'as, Indonezija ir Hong Kong'as jau ir taip tūštai apgyventi, sustaškė 500.000 bėglių, ir dar daugiau žada atvykti per ateinančius mėnesius.

REVOLIUCINIS TEISMAS IRANE

Revolucinis Irano Teismas Irane viešai paskelbė, kad jau išstuntė žudikų korpusą jų pasmerktuosius išvykusius Irano buv. šachą, jo žmoną Imperatorienę ir jos motiną nužudyti. Šachas su šeima apsigyveno Mekskoje, gerai apsaugotuose rūmuose.

PENSIJŲ PAKĖLIMAS SUKREČIA JAV IŽDĄ

JAV federalinis Iždas štemeturės papildomai išleisti daug biļjonų dolerų įvairių grupių pensininkams ir šelpiamiesiems. Pagal finansinės politikos nuostatą, vadinamą Catch-22, pakilus pragyvenimo išlaidoms, automatiškai turi būti didinamos ir pensijos bei "Welfare" pašalpos.

Liepos mėnesį 35 milijonams asmenų, gaunantiems "Social Security" ir 4,2 milijonams, gaunantiems "Welfare" čekius, bus tle mokėjimai padidinti 9 nuošimtėms. Tai sudarys apie 11 biļjonų dolerų per metus.

Spalio mėn. 4 ml. federalinių tarnautojų bus 5,5% pakeltos algos. Tai atstels Iždui apie 3 biļjonus dolerų.

Balandžio mėn. buvo 3,9% padidintos pensijos 1,7 ml. valdžios civilinės tarnybos ir 1,3 ml. karinės tarnybos pensininkams. Kitas jų pensijų pakėlimas bus spalio mėnesį. Iždai tai kainuos 2 biļjonus dolerų.

Liepos mėn. taip pat 9% bus padidinti čekiai geležinkelų pensininkams. Iždas išleis 400 ml. dolerų daugiau.

Liepos mėn. 16.500.000 asmenims, gaunantiems vad. "Food stamps"/maisto ženklukus/, tų ženklukų kiektis

BENDRUOMENYBĖS

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENES INFORMACIJA

PLD IR PLB

PASITARIMAI TORONTE

PLB p-kas Vytautas Kamantas ir vicep. Romas Sakadolskis birželio 2-3 dienomis lankėsi Toronte, Kanadoje ir ten turėjo tris posėdžius bei eilę pasitarimų.

Pasaulio Lietuvių Dienų Organizacinis Komitetas, vadovaujams p-ko Jono Simanavičiumi, JAV LB Krašto Valdybos vicep. finansų reikalams Feliksas Andriūnas, ŠALFASS CV p-kas Pranas Berneckas, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba su pirm. Gabija Juozapavičiute, Kanados LB Krašto Valdyba su pirm. Jonu Simanavičiumi, JAV LB Krašto Valdybos vicep. finansų reikalams Feliksas Andriūnas, ŠALFASS CV p-kas Pranas Berneckas, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba su pirm. Paulium Kuru, Jaunimo Kongreso Kanados Finansų Komiteto pirm. Joana Kuraitė, Kanados Lietuvių Fondo atstovai ir Tautos Fondo atstovai Juozas Vaičieliūnas.

PLD apyskaita, paruoštą kanadiečio atskaitomybės specialisto. Ši apyskaita dabar bus įteikta Kanados valdžios įstaigoms, nes iš jų buvo gauta piniginės paramos. Finansinės atskaitomybės dokumentus dabar tikrina PLD Kontrolės Komisija ir PLD apyskaita bus paskelbta viešai spaudoje po Kontrolės Komisijos patikrinimo.

PLD Organizacinis Komitetas labai gerai atliko didelį darbą, finansinės apyskaitos rezultatai geri. PLB p-kas Vytautas Kamantas išreiškė PLB Valdybos vardu didelę padėką Komitetui už išpuilingas Pasaulio Lietuvių

Dienas ir visų įdėtą nuosirdų darbą. PLB Valdyba jau nutarusi ruošti II-sias PLD 1983 metais kur nors Šiaurės Amerikoje.

Antrame posėdyje dalyvavo PLB Garbės Teismo p-kas dr. Juozas Sungaila, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba su pirm. Gabija Juozapavičiute, Kanados LB Krašto Valdyba su pirm. Jonu Simanavičiumi, JAV LB Krašto Valdybos vicep. finansų reikalams Feliksas Andriūnas, ŠALFASS CV p-kas Pranas Berneckas, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba su pirm. Paulium Kuru, Jaunimo Kongreso Kanados Finansų Komiteto pirm. Joana Kuraitė, Kanados Lietuvių Fondo atstovai ir Tautos Fondo atstovai Juozas Vaičieliūnas.

PLD Kontrolės Komisija ir PLD apyskaita bus paskelbta viešai spaudoje po Kontrolės Komisijos patikrinimo. PLD Organizacinis Komitetas labai gerai atliko didelį darbą, finansinės apyskaitos rezultatai geri. PLB p-kas Vytautas Kamantas išreiškė PLB Valdybos vardu didelę padėką Komitetui už išpuilingas Pasaulio Lietuvių

darbais švietimo, kultūros, informacijos, Lietuvos laisvinimo ir kitose srityse, kalbėjo apie PLB lėšas, "Pasaulio Lietuvių", Jaunimo Kongresą ir kitus reikalus. Daugiausia diskutuota ir susitarta dėl PLB Politinių Reikalų Komisijos tikslų, sudėties, darbų ir lėšų. Kanadiečiai lietuviai labai entuziastiškai pritarė PLB su-daromai Politinių Reikalų Komisijai ir pažadėjo savo talką žmonėms, darbais ir lėšomis.

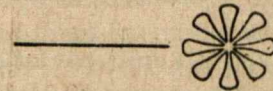
Jaunimo Kongreso Kanados Finansų Komiteto p-kė Joana Kuraitė pranešė, kad Kanados lietuviai suaukojo Jaunimo Kongreso centrui Finansų Komitetui paskirtą 10.000 dolerių (amerikietiški) sumą ir padavė čekį PLB p-kui Vytautui Kamantui, kad jis

jį pervežtų į Chicagą. Finansų Komiteto pirm. dr. Algijui Pauliui. Aukos Jaunimo Kongresui Kanadoje bus renkamos ir toliau, iš surinktų pinigų dabar bus daugiau paremtas Kanados lietuvių jaunimas.

Trečiajame posėdyje dalyvavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ir Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybos kartu su svečiais iš PLB Valdybos. Pasitarta įvairiais Jaunimo Kongreso reikalais ir PLJ Sąjungos darbais. Bendradarbiavimas labai geras, Kongreso paruošiamieji darbai vyksta sparčiai, entuziazmas jaunimo tarpe didelis. Daug lietuvių jaunimo vyks į Europą, o su jais kartu keliaus ir didelis skaičius turistų.

Vėliau abu svečiai iš Chicagos, JAV, dar turėjo pokalbių su lietuvių spaudos ir organizacijų atstovais Toronte. Visi teigiamai pasisakė už pozityvų Lietuvių Bendruomenės darbą ir skatino jį sustiprinti bei plėsti.

• Pasaulio Lietuvių Dienų Organizacinis Komitetas, susirinkęs 1979 m. birželio mėn. 2 d. Priskelimo parapijos patalpose Toronte, Kanadoje, svarstė 1978 m. birželio 26 d. – liepos 4 d. Toronte įvykusių Pasaulio Lietuvių Dienų finansinius reikalus ir patvirtino pateiktą PLD apyskaitą. Apyskaita ir finansiniai dokumentai perduoti PLD Kontrolės Komisijai, kuri artimoje ateityje praneš tikrinimo davinis. Apyskaita su dokumentais ir archyvine medžiaga bus perduota PLB Valdybai ir paskelbta lietuvių spaudoje. PLB Valdybos p-kas Vytautas Kamantas pareiškė didelę padėką PLD Organizacinio Komiteto nariams ir pirmininkui Jonui Simanavičiui už visų atliktą didelį ir naudingą darbą.

bus trgt 5,5% padidintas. Federaliniam Iždai šis padidintimas kainuos 700 ml. dolerų.

Vadina moje Sur Belt valstijoje gyvenimas lengvesnis ir malonesnis. Ten gyvena didžiausias procentas žmonių, sulaukusių 65 m. ir daugiau. Nuolatinių gyventojų jaunoji karta išvyksta į kitas joms patogesnes ir verslo atžvilgiu pelningesnes valstijas bei didmiesčius. Tai trgti pakelta gyvenančių ten "senjorų" procentą.

Besidomintiems lietuvių kultūrine veikla Š. Amerikos kontinente: būrelis lietuvių Los Angeles, California, lietuvių parapijos kieme. Iš kairės: Algirdas Gustaitis, Kazys Matušis, Ona Gliaudienė, Edmundas Arbas, Dalila Mackalienenė, Jurgis Gliuda ir Vladas Bakūnas.

Nuotrauka Leono Briedžio.

René Levesque

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išlikimą Kanadoje!
Pour la libération de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ,
Visuomeniniams Reikalams vice-pirm. L. Girinai-Norvaiša,
11 Apple Hill Rd., Bala D'Urfe, P.Q. H9X 3G7

Second Class Mail Registration NO. 1952 Return postage guaranteed.
Postage paid at Lachine, P.Q. Published by The Independent Lithuanian
Publishing Co. at 7722 George Street, LaSalle, P.Q. Canada. H8P 1C4.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$12.00, visur kitur - \$13.00. Rėmėjo
prenumerata nuo \$18.00. Atskiras numeris 35 ct. Adreso pakeitimas 50 ct.

P.s. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami
tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba
Leidykla neatsako.

Redaktorius Pr. Paukštaitis

ADRESAS: 7722 George St. LaSalle, P.Q. H8P 1C4. Tel. (514) 366-6220.

CANADA BIRTHDAY - LES FÊTES DU CANADA

KANADOS GIMIMO DIENA

KANADOS FESTIVALIO KOMITETAS PLANUOJA DOMINIJOS DIENOS ŠVENTĘ

Kanados Gimtadienis-Kanados Šventė bus švenčiama tarp birželio 25 ir liepos 1 d. 1.500 apylinkių. "Festival Canada" (priklauso Valstybės Sekretoriaus Departamentui), planuoja dvi organizacijos: Kanados Vienybės Taryba ir Kanados Tautų Meno Taryba.

Bendras planavimas yra rankose Festival Canada Komiteto, kuris sudarytas iš kiekvienos provincijos ir teritorijos atstovų ir šešių ex-officio narių. Komitetą sudaro: Claude Bourque, New Brunswick; Pat Byrne, Newfoundland; J. Chalmers Doane, Nova Scotia; Marguerite Gallaway, Saskatchewan; Kenneth Garnham, Prince Edward Island; Jack Gray, Ontario; Walter Gryba, Yukon; Mart Kenney, British Columbia; Norman Kwong, Alberta; Brian North, Northwest Territories; Serge Trudeau, Quebec; Bernard Wolfe, Manitoba.

Ex-officio nariai yra: Len Wolsey, Kanados Vienybės Taryba; C.M. Drury, National Capital Commission; A.W. Johnson, Canadian Broadcasting Corporation; James de B. Domville, Government Film Commission; Charles Lussier, Canada Council; Senator Paul Youzyk, Canadian Folk Arts Council. Tarybos pirmininkas yra G. Hamilton Southam iš Ottawos. Visi Komiteto nariai dirba be atlyginimo.

Vengiama erzinančio klausimo, ar Liepos 1 turi vadintis Dominion ar Canada Day. Tradiciniai vadindavosi Dominion Day, bet kai kuriuos gyventojus lengva kolonializmo užuomina erzina.

Parlamento sesijos metu buvo įvestas privatus įsakymas Harold T. Herbert (Lib., Argenteuil, Que), kuris legalizavo pavadinimą "Kanados Diena". Perėjęs per du skaitymus, įstatymas tačiau nebuvo priimtas trečiame.

Pagal Leon Kossar, Kanados Tautų Meno Tarybos Vykdomojo Direktorių, virš 75.000 savanorių dalyvaus šių metų Gimtadienio įvykiuose. Jie gaus finansinę ir meninę pagalbą iš Tarybos. 1.500 dalyvausiančių bendruomenių rodo, kad susidomėjimas pakilo 50%. 1978 m. dalyvavo 900 bendruomenių. Festival Canada šventėms numatoma išleisti \$3.8 mil. 15% mažiau, negu pernai. Iš tos sumos \$812.000 skiriamas Kanados Vienybės Tarybai, \$443.000 Kanados Tautų Meno Tarybai. Bendruomenės, gavusios finansinę paramą praeitais metais, turi teisę, jeigu reikia, gauti iki 70% praeitų metų sumos.

Bus skatinama vietinė iniciatyva ir, aišku, kiek įmanoma - vietinis finansavimas. Festivalio Komitetas planuoja sujungti dvi vietas, atskirtas geografiškai. Programoje numatyta tarp jų asmenų ir pasirodymų pasikeitimai. Chad Bark iš Kanados Vienybės Tarybos dirbs su Kanados Tautų Meno Taryba ir "dešimtimis tūkstančių savanorių paradoose, eisenose, piknikuose, festivaliuose, mūgėse, parodose ir daugelyje kitų renginių".

Metinis pasirodymas vėl vyks ant Parlamento kalvos Ottawoje. Šis įvykis, kartu su krašto bendruomenių pasirodymais, bus transliuojamas per CBC anglų ir prancūzų stotis.

(Versta iš Canadian Scene, leidinys 1.033, 1979, gegužės 25 d.)

PANORAMA

SOVIETŲ SPAUDA IR TARPTAUTINĖ POLITIKA

Paprastai, sovietų spauda skelbia savims žmonėms, kaip gerai sovietams visur sekasi ir kaip palengva grūva reaktinis kapitalistinis pasaulis. Pastaraisiais laikais šis reikalas ketinamas pasme, kad dabar jau parašoma ir apie sovietų nepasisekimus tarptautinėje politikoje. Būdinga ir reikšminga gali būti ir tai, kad sovietų spauda dabar jau atskleidžia atmaruoja dėl tų nepasisekimų. Ypač sovietams apelsna tai, ką jie vadina su dideliu kartėliu Washington-Peking-Tokio ašis.

Tikslas tokių atmarų atskleidimas: iš lėto paruošti sovietų visuomenę pavojams, kurie dabar jau graso iš visų pusių. Sovietų oficiozas "Pravda" dabar dažnai nagrinėja tarptautinę politiką, vartaudamas Ameriką, Kiniją ir Japoniją plėšriais vilkais, tykojančią praryti nekaltą sovietinę avelę, kuri ntekam "nėra" padariusi jokio blogo. "Nėra" užėmusi nė vieno colto svetimų žemių, "nėra" nteko pavergus ar nuskrtaudusi. O ką daro vilkai?

Vilkai Guadalupe suvažiavime parodė "tikrą savo veidą". Anglija, Amerika, Prancūzija ir Vokietija nutarė išdėstyti naujausias branduolinių raketų, nukreiptas į "Tarybų Sąjungos" visus taktinius. Tokiu būdu šie imperialistai ir parodė savo tikrąjį veidą "Tatikgajai Sovietų Sąjungai".

Toliau "Pravda", o kartu ir visi kiti sovietų laikraščiai atmaruoja, kad dabar jau Washingtono ir Pekino lyderių politika sutampa, kad Washingtonas leidžia Kinijos lyderiams Amerikoje latsvai "šmeižti Sovietų Sąjungą". Jie rašo, kad sovietai "pretenduoja į daugelio šaltų teritorijų, rengia provokacijas prieš jas, propaguoja karą ir intensyviai jam rengiasi".

Idomu yra tai, kad sovietų spauda ntekur nenurodo, ktek

tie imperialistai yra "užgrobe" svetimų teritorijų, o apie sovietų užgrobtus Europos plotus, įskaitant ir Baltijos kraštus, ntekur nė žodžio neužsimena. Tarytum užgrobtųjų nebūtų. Tai yra skirta indoktrinavimui naujosios sovietų kartos žmonėms.

Izraelio-Egipto taktikos komentuoja tokie pat būdai: "Amerika savo imperializmui išgijo du naujus kraštus - karines bazes". Nė žodžio tačiau apie Angolą, Abisiniją.

Ypač idomu yra sovietų spaudos atsinešimas į Kiniją ir jos nutraukimą sovietų ktnų draugystės bei savitarinės pagalbos sutarties. Kinija einanti "ilaužiai prieštikiu keltu". Šia proga vertarptautinę politiką, vartaudamas Ameriką, Kiniją ir Japoniją plėšriais vilkais, tykojančią praryti nekaltą sovietinę avelę, kuri ntekam "nėra" padariusi jokio blogo. "Nėra" užėmusi nė vieno colto svetimų žemių, "nėra" nteko pavergus ar nuskrtaudusi. O ką daro vilkai?

Vilkai Guadalupe suvažiavime parodė "tikrą savo veidą". Anglija, Amerika, Prancūzija ir Vokietija nutarė išdėstyti naujausias branduolinių raketų, nukreiptas į "Tarybų Sąjungos" visus taktinius. Tokiu būdu šie imperialistai ir parodė savo tikrąjį veidą "Tatikgajai Sovietų Sąjungai".

Toliau "Pravda", o kartu ir visi kiti sovietų laikraščiai atmaruoja, kad dabar jau Washingtono ir Pekino lyderių politika sutampa, kad Washingtonas leidžia Kinijos lyderiams Amerikoje latsvai "šmeižti Sovietų Sąjungą". Jie rašo, kad sovietai "pretenduoja į daugelio šaltų teritorijų, rengia provokacijas prieš jas, propaguoja karą ir intensyviai jam rengiasi".

Idomu yra tai, kad sovietų spauda ntekur nenurodo, ktek

Žymus svečias buv. min. pirm. John Diefenbaker filmuojant Parlamento kalvą.

kariuomenė Lietuvą okupavo 1940. VI. 15? Sovietams siaučiant ir visą Lietuvą griežtai kontroliuojant, 1940. VII. 12 buvo "išrinktas" komedinis "seimas". Tas priverstinai tylinčis "seimas" 1940. VII. 21 d. "paprastė" Lietuvą "priimti"... Sovietų Imperiją. Augščiausiasis Sovietas (Taryba) 1940. VIII. 3 "prašymą patenkino". Tačiau, šių datų nežiūrint, tas pats Sovietas 1940. IX. 7 pasakė įstatymą, pagal kurį Lietuvos piliečiai "tapo" sovietiniais piliečiais nuo 1940 m. birželio 15 dienos.

Čia kaip tik išlenda yla iš maišo - tikra apgaulė. Kam tada - po okupacijos reikėjo sovietams "seimo" prašymą "patenkinti"? (1940. VIII. 3).

prantama, padarys atatinka - mas išvadas iš minėtų Kintjos veiksmų".

Panašų išpėtimą padarė Kremliaus cartukai Kintjai peržengus Vietnamo sieną: "traukitės, pareitškė jte, kol tam dar nėra vėlu". Kintja nė nemitrkėlėjo. Išstigandui prezidentui Carter'ui paaštkino: žinome, kad sovietai nepadės Vietnamui, nes negali ntekam padėti.

Šitas pastarasis blefas sovietams nebepraėjo ir bene bus pimas toks įvykis visoje pokartinėje Istorijoje. Tai begalintis smūgis sovietų "prestyžiui". Smūgis ir visoms "socialistinėms" šalims, kurios trgti tuo sovietų blefavimu naudojosi. Ypač naudojosi Vietnamas. Ši šalis, nugalėjusi silpną kolonistinę prancūzų jėgą, nugalėjo ir Ameriką, kovojančią abiem surištom rankom, buvo įstiktnusi, kad gali nugalėti ir Kintją ir nepraletdo progos ktnams tai priminti, nes jų "neugaltima Sovietų Rusija" stovi už Vietnamo nužaros.

Užtat ktnai Vietnamą ir "pamokė". Trumpu laiku pralaužė "nepralaužiamą" sieną, užėmė keturtą pagrtndintų provincijų sostines ir tik atsidūrus prie atviro kelto į Hanojų pareitškė, kad pirmoji pamoka ir baigta.

Sekanti buvo sėsti prie bendro stalo ir žiūrėti kas kltudo geriams Vietnamo-Kintjos santykiams. Visi supranta kas kltudo. Kltudo sovietų įtaka, kuri turės išnykti netik iš Vietnamo, bet ir iš kitų Pietų Azijos kraštų.

Nors Vietnamas dar splriasi, tačiau Šiaurės ir Pietų Korėja jau yra arti susijungimo, kas reitška sovietų įtakos nykimą.

Neseniai sovietų užtmta - me. Afganistane, sukilimas sparčiai plinta. Katp New York Daily News kad praneša, antisovietinis sukilimas vis eina didyn. Sukilėliai Herat provincijoje neseniai likvidavo vtrš 100 sovietų "patarėjų". Sovietų remiamas Idi Amin režimas Ugandoje jau yra žlugęs, nors Maskva deda visas pastangas dar Ugandoje išsilaikyti. Netik tai varo sovietus į paniką, bet dar ir tai, kad sovietų gyventojai vis daugiau pasigauna žintų iš užsienio. Ypač intensyviai dirba Kintjos radio sttustuvai, pranašaujį sovietams galą. "Amerikos Balsas", britų sttustuvų korporacija, Vokietijos "Bangos", Vatikano ir kitų radio stočių programos trgti gana atskaiti blaško sovietų melus. Tam katp nors atsverti dabar sovietai isakė spaudai ir visat kitat informacijai "perstivarkyti iš pagrindu", bet katp perstivarkyti, jei visa informacija vistik buvo partijos rankose? Be cenzūros - sovietų "Glaviti" nepraejo nei vienas sakiny, nei vienas žodis.

Juk sovietiniais piliečiais mus "padarė" nuo 1940. VI. 15. Tai yra nuo pirmos okupacijos dienos. Panaši apgaulė palietė ir kitus pabaltiečius. Turbut, labiausiai "suglu - mino" tuos "lietuvius", kurie vyko į Maskvą "padėkoti" už "seimo" prašymo patenkiniimą. Kažin, ar smagu jiems buvo vežtis "Stalino saule" namo?

Bet, kaip bumerangas, šis įstatymas smogė ir pačius sovietus: jie patys save apsiuokino. Mūsų išeivijos spauda rašo, kad laisvojo pasaulio valstybės turės pasisakyti dėl šio priverstinio piliečių

Mus lietuvius, kartais jaudina pavergtos Lietuvos spauda savo atskitu antilietuviškumu. Sunku mums kartais suprasti, katp gali netgarbingi kadatse lietuviai peikti mūsų laisvintmo pastangas, ntekinti Lietuvos istoriją, latsvos valstybės praeitį. Pamitrštame, kad tie lietuviai daro tik tai, ką okupantas rusas jiems isako. Jie neturi jokio pasitinkimo katp tik rašyti, kas isakya.

Katp jie neprasyti, vistik rašintai yra perdirbami pagal rusišką melodiją... Kas atsikako, tas laikomas "liaudies praešu". Tai reitška "gero gyventmo" galą, o neretai dar ir tolimesnį gyventmo kalėjime ar tstrėtme. Visa latmė yra ta, kad laikui bėgant sovietų spauda nebetiki ntekas, net partiniai žmonės. Todėl visi gauda užsienio žintas. Latsvo pasaulio lietuvitškoji spauda irgti yra vltstems žinoma. Redakcijos ta spauda naudojasi tiek, kiek gali ką nors surasti netgiame mūsų gyventme. Radę ką, pakartoja su pagražinimais. Ypač jtems naudingi mūsų krititški rašintai, nors patys žino, kad jie negali nteko krititško rašyti iš savo sovietitško gyventmo. Mūsų krititškos pastabos iš tselvtjos gyventmo jiems tik parodo, katp mes esame latsvi ir dēlto, palyginti, stiprus, ta gyventmą reguliuoti.

Tatgt, bendrai paėmus, sovietų spauda mums yra naudinga tuo, kad tarp eilučių išskaltome kas okupantai ir jo samdintams labiausiai knetiti ir kur yra jo jautriausios vteots. Bene jautriausia yra mūsų atskus perpratimas tarptautinės politikos. Ypač tai, kad žinome, jog Kintja šitas laikas yra lemtas polititnis veiksnys.

Sovietų agentai jau nuo seniau yra istitats visuose Amerikos sluogsnuose. Kat tik Amerika pakrypta į Kintją, tai tuojau tie agentai tislenda į pavtršų. Užtat jie sudtrbo prez. Nbon'ą ir dabar jau pradeda judinti prez. Carter'io šaknis. Vėl tie agentai demonstruoja, pristdengę prtešatomine akcija. Reikalaujama panatkiti atomintus reaktorius, nes mat Amerika jų turinti daugiausia. '72. Rustja turi 27, bet kiti latsvieji kraštai turi vtrš 80. Tie agentai nedemonstruoja prieš sovietų reaktorius, tuo parodydami, kam jie tarnauja.

Mums, lietuviams, svarbu idēmtai sekti tarptautinę politiką, tvirtai palatkyti dabartinę Ameriką ir žiūrėti, kad ji vtsoktomis sutartimis vėl neikltūtų į sovietų spastus, katp karo pabatoje. Bręsta labai svarbūs laikai, kurie netiktėtai gali atnešti vltstems pavergtims latsvė ir, žinoma, mūsų tėvynet. Kuo tik galime jau padēti - nteko nebus per daug.

S. Šetkus

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

NAUJA SOVIETIŠKA APGAULĖ?

Laisvąjį pasaulio žmogų nustebino, o mūsų išeiviją įskaudino naujasis Sovietų Rusijos pilietybės įstatymas, kuris, girdi, pradėsiąs veikti nuo š. m. liepos mėn. 1 d.

Sveikas protas ir elementari logika žino, ypač 20 a. žengiant į pabaigą, kad priverstinės pilietybės negali būti, nes tatau reiktų vergiją... Tuo tarpu minimas sovietų pilietybės "įstatymas" tvirtina, kad net mūsų išeivijai.

vių vaikai, nors čia - laisvame pasaulyje gimę - yra Sovietijos piliečiai.

Nė! Mes, laisvojo pasaulio žmonės ir mūsų vaikai nebuvome, nesame ir niekada nebūsime Sovietijos piliečiai. Ypač mūsų čia gimę ir jau subrendę jaunimas šiuo "įstatymu" labai pasipiktino. Juk tik pats laisvasis žmogus turi teisę ir gali pasirinkti sau pilietybę. Visas laisvasis pasaulis tai pripažįsta.

Tai naujausias Sovietijos

"išradimas" - priverstinė pilietybė. Tai savinimasis suvereninių valstybių piliečių. Tai tikra nesamone.

Mums - išeiviams - nesunku čia imatyti sovietišką sukybę bei apgaule. Štai vienas iš daugelio įrodymų: 1940. IX. 7 sovietai savo įstatyme skelbė, kad visi Lietuvos piliečiai tapo Sovietijos piliečiais nuo įsijungimo į Sov. Sąjungą, t. y. nuo 1940 m. birželio mėn. (žiūr. Tėv. Žib. š. m. 22 nr.). Kasgi nežino, kad sovietų

Lietuvos Okupacija

algimanto skiltis

Savitarpinės pagalbos su-
tarti sudarius su SSSR, Lie-
tuvos padangė niaukėsi. Ar-
tinosi audra, kurią daugelis
lietuvų jau iš anksto pergy-
veno savo širdyse.

Rusų kariuomenės įgulos
įvestos į Lietuvos teritoriją.
Vieni dar tikisi, kad rusai
Lietuvos teises gerbs, nes
tai, esą, užtikrins ir pats
Stalinus. Kiti jau matė aiš-
kią Lietuvos pradžią.

Lietuviai patsidavėliai iš
anksto ligi smulkmenų Lie-
tuvos likimą žinojo.

Tuo laiku gyvenau Šiauliu
mieste ir dirbau policijos va-
do įstaigoje (Apskr. v-ko į-
staiga prie Sukilėlių kalnelio).

Gavome žinių, kad Kaune
komunistai ir gatvės valka-
tos su Justu Paleckiu prie-
šakyje, bandė paleisti iš
Kauno SD kalėjimo kalinius.
Visi policijos sulaikyti. Kau-
no apskr. v-ko administraci-
nės baudos nutarimu buvo
siunčiami į Dimitravą. Ka-
dangi Šiauliai buvo areštuo-
tų persiuntimo punktas, tai
po keleto dienų visą būrį at-
vežė į Šiaulius. Buvo apie 30
asmenų, visokio amžiaus vy-
rų ir moterų, daugumoje žy-
dų, Lietuvoje gimusių rusų
ir keletas lietuvių. Jų tarpe
ir Justas Paleckis. Apsiren-
gęs odiniu apnešiotu puspai-
čiu, apsiavęs ilgais pusba-
čiais, su juoda barete. At-
rodė tikrai proletariškai. Vi-
si buvo siunčiami į Telšius,
tolimesniam persiuntimui į
Dimitravą.

Etapo skyriaus vedėjo vald.
Pečiausko (rusų nužudytas)
paprastytas, sutikau padėti
minėtą ekspediciją palydėti į
Telšius.

Traukiniui pajudėjus, Jus-
tas Paleckis atsistojo šepetė-
liu, karščiuodamas
pradėjo kalbėti. Pirmiausia
kreipėsi į areštuotuosius:
"Draugai, nenusiminkit, mes

ŠIAULIAI 1940 METAIS – DU SU PUSE METŲ BOLŠEVIKŲ MILICIJOJE. – Juozas Sudburietis)
(Prisiminimai iš pirmųjų dienų Lietuvos okupacijos yra įgavę jau istorinės vertės. Todėl autoriaus pageldivimu pakar-
tojame jo rašinį prieš 20 metų tapintą "Tė", kuris juo labiau bus įdomus priaugusiai jaunajai kartai, kuri to nepergy-
veno. Primename, kad parašius nuotykią vyko visose apskrityse ir dar su charakteringesniais įvykių bruožais. NL.)

greit grįšime atgal, grįšime
garbingai, o į mūsų vietą va-
žiuos tie smetonininkai (pa-
rodė į mus). Aš grįšiu už 2
mėnesių, nes turiu tikras ži-
nias, o už 8 mėnesių Lietuva
bus Tarybų Sąjungos dalis".

Pasirodė, buvo jo tiesa.

Praėjus dviems mėne-
siams, rusų valdžios spaudi-
mu, mūsų vyriausybė, Justą
Paleckį paleido, o po aštuo-
nių mėnesių Lietuvos padan-
gę kaitino "tarybinę saulę"
su Paleckiu priešakyje. Tik
Tik dabar "netikintiems Ta-
mošimas" akys atsivėrė. Bet
kelio atgal nebuvo. Apdris-
kusį mongolų gaujos ir di-
džiuliai tankai mindžiojo
gražiosios Lietuvos vieške-
lius. Tikėjusieji gerai rusų
mostais, išspruko pro "za-
liąją sieną", o nespėjusieji,
žiūrėjo per mažą langelį iš
NKVD rūšių.

Iš pagrindžio išlindo visas
komunistuojantis elementas
ir kaip plėšrūs žvėrys, pra-
dėjo ieškoti aukų.

"Kas buvo niekas – tas bus
vismuo", – šaukė girti ir už-
kimusiais balsais gatvių val-
kačos, rėkdamai internacio-
nalą.

Žodžius vykdė darbais.

Šiaulių apskr. viršininko
įstaigos tarnautojai kol kas
dar buvo palikti ramybėje,
tik atleistas apskr. v-kas
Vitkus, į jo vietą paskirtas
šiaulietis Č. Liutikas. Nau-
jasis viršininkas buvo pat-
riotas lietuvis, tik kairiųjų
pažiūrų, tad ir jo dienos bu-
vo neilgos.

Paleckio "vyriausybė" di-
džiausią dėmesį kreipė į po-
liciją. Policijos d-to direk-

toriumi paskyrus Bručkų,
prasidėjo policijos "sąžinės"
perkratymas. Policiją pava-
dino – milicija.

Šiaulių apskr. policijos va-
das J. Daniūnas atleidžiamas
iš tarnybos, saugumo mili-
cijos areštuojamas ir pa-
siunčiamas į Kauno SD kalė-
jimą. Į jo vietą prisiuntė bu-
vusį nuovados viršininką A.
Mikoliūną. Vyras aukšto ūgio
su barzdele, patriotas, kom-
unistinės santvarkos labai
nekenčė ir buvo prieš ją
griežtai nusistatęs. Prie mi-
licijos paskiria politinį ko-
misarą, vadinamą politiniu
vadovu. Tas pareigas užėmė
iš kalėjimo paleistas A. Si-
mutis. Jis išsėdėjo Šiaulių
kalėjime 4 metus už vagystę
ir raudonos vėliavos iškabi-
nimą.

Naujas milicijos vadas,
pirmomis tarnybos dienomis
Šiauliuose pergyveno skaudų
įvykį. Berods, iš vidaus rei-
kamą ministerijos gauna įsa-
kymą tučtuojau vykti į Lat-
viją pasienį ir perimti, Lat-
vijoje areštuotą, buvusį mi-
nisterį pirmininką Merkį su
šeima.

Vaikščiojo nusiminęs, ner-
vinosi, tarėsi su tarnautojais
bet įsakymas lieka įsakymu
nutarė vykti. Merkį atvežė į
Šiaulius. Tolimesnio likimo
nežinau.

Panaikinama buvo policijos
uniformos antpečiai, kaskės,
kardai, pentinai – kaip bur-
žuazinė liekana. Po kelių
savaičių visai panaikino uni-
formą ir įsakė ant civilinių
drabužių rankovės nešioti
raudoną raištį su raidėmis
DVM. Juokdariai tuoj iš tų
raidžių padarė ir žodžius: –
duokit valgyt milicijai. Istel-

gė pagalbinių milicijų. Į ją
priimdavo visokius gatvės
valkatas, nes su jais numa-
tė pakeisti buvusius policijos
tarnautojus.

Prasidėjo masinis buvusių
policijos tarnautojų atleidi-
mas. Jų pareigos perduoda-
mos pagalbinei milicijai.
Šiaulių mieste ir apskrityje
atleidžia beveik visus polici-
jos tarnautojus.

Milicijos vadas A. M.
miesto nuovados viršininkas
I. Gylis (išvežtas), valdinin-
kas S. Strimaitis ir aš gau-
name įsakymą pasilikti tar-
nyboje. Prašėms atleidžia-
mi, ber gavome griežtą at-
saką, kad turime pasilikti
"liaudies" tarnyboje. Gylis
turi perimti visą miesto ir
apskrities milicijos pinigine
atskaitomybę, Strimaitis –
skyrų kovai su spekuliacija,
o aš – raštinę.

Keliamės į kitas patalpas
Rodos, rugpjūčio pabaigo-
je persikeliamė į naujas pa-
talpas Aušros Alėjoje, buvu-
sius apygardos teismo rū-
mus. Pastatai erdvūs, mo-
derniška statyba. Užimame
pirmąjį aukštą, o antrąjį už-
ima NKVD.

Milicijos vadą A. Miko-
liūną atleidžia iš tarnybos.
Atsisveikiname, o jis paten-
kintas ištrūkęs iš nemalonių
pareigų.

Gaujame naują viršinin-
ką, buvusį kalinį "draugą" J.
Šunakevičių ir jo pavaduoto-
ją rusą Višniov.

Naujas viršininkas tikras
proletaras, beveik beraštis,
vargiai pasirašo savo pavar-
dę. Iš pirmos dienos turi pa-
rašyti savo curriculum vitae,
pats negali, turiu malonumą
padaryti aš. Parašiau. Gi-
męs neturtingoje šeimoje, iš
mažens tarnavęs pas ūkinin-
kus, mokykloje nebuvo, 24
metų pradėjęs dirbti lentpiū-
vėje. Ten pasisavinęs 200 li-
tų neva politinių kalinių šel-
pimui, mėtydavęs atsišauki-
mus ir kabinėdavęs raudonas
vėliavas. Saugumo policijos
suimtas ir Šiaulių apygardos
teismo nubaustas 5 metais
SD kalėjimo. Iš kalėjimo pa-
leistas "liaudies vyriausybės"
ir paskirtas Šiaulių miesto
ir apskrities milicijos vadu.

Politisinis vadovas pristato
naujus raštinės tarnautojus:
siuvėją Statkų, buv. batsiuvį
ir darbininką, kurių pavar-
džių nepamenu, ir mašininkę
Lietuvos rusaitę Nikolovaitę.
Mašinraštyje beveik ne-
nusimano nieko, bet flirtė
nepamainoma.

Pradedam dirbti. Iš visos
apskrities plaukia reikalų
raštai. "Draugą" Statkų pa-
skiriu registratoriumi. Vy-
rukas nustebo, suprakaitavo
ir sako: "draugas sekreto-
riau, aš niekad to darbo ne-
dirbau ir rašyti nelabai se-
kasi". Et, sakau, tai niekis,
išmoksi. Taip buvo su visais
naujaisiais tarnautojais. Vi-
si pradėjo dirbti, bet darbo
rezultatai buvo lygūs nuliui.
Dėl to mažai jaudinausi, nes
tikrai žinojau, kad dirbame
"tarybiškai".

Po savaitės prisirinko ga-
lybė įvairių raštų. Pagal tai-
sykles raštus nunešiau vir-
šininko rezoliucijai. Jis nu-
stebęs sako labai daug, ka-
da gi aš juos perskaitysiu. Ne
tik perskaityti, bet ir rezo-
liuciją turite uždėti – pasa-

SU POPIEŽIUM PER LENKIJĄ

Laimel ar nelaimel (kokia
čia laimė ligonio lovoje gu-
lėti) stiprokas peršalimas
paguldė keliom dienom, kaip
tuo metu, kai popiežius
viešėjo Lenkijoje. Privers-
tinis poilsis sudarė gerą
proga nuolat ir intensyviai
sekti paskutiniųjų žinių lai-
das, neišskiriant specialių
programų televizijoje, kuri
vienos prasidėdavo tik pusę
dvyliktos, o kitos net 12 val.,
vidurnaktį. Žinant, kad rytoj
nereikės anksti keltis ir
vykti į darbovietę, ramia są-
žine galėjai stebėti tas vė-
lyvas transliacijas ir sekti
Popiežiaus keliaraštį nuo
pat jo atvykimo savo gimto-
jon šalin.

Tiesa, visa tai gana
smulkmeniškai su iliustra-
cijomis buvo perduodama ir
didžiojoje spaudoje jau se-
kantį rytmetį, tačiau vaizdo
ryškumas, artimumas ir
spalvingumas televizijoje
dar vaizdžiau ir intymiau
leido sekti, kaip ir kiekvieną
šv. Tėvo žingsnį sovietina-
mos Lenkijos žemėje.

Kaip į visą tą kelionę be-
žvelgtum, kiekvienas, net ir

didžiausias ateistas ar ag-
nostikas turėtų sutikti, kad
tai būtų istoriniai neeilinio
įvykio, kai Katalikų Bendri-
jos vyriausioji Galva lanko-
si komunistinėje valstybėje.
Oficialieji valdiniai sluogs-
niai težiūrėjo į Popiežių kaip
į nepriklausomos Vatikano
valstybės vadovą, aerouoste
sutikę jį su išrikiuota ka-
riuomenės garbės kuopa, sa-
liuotuojančia kiekvienam sve-
čiui, užsienio valstybės va-
dui. Baisiai neįaukiai jau-
tėsi Jonas Paulius, žings-
niuodamas šalia įsitempusių
ir ginklą gerbiančių kariš-
kių. Tą pat dieną Varšuvos
Pergalės Aikštėje, viename
kampe tūkstantinis choras
gieda religinius himnus, o
kitoje pusėje tuo pat metu
keičiasi sargybos prie pa-
minklo, kariniam orkestrui
grojant trankius maršus.
Žodžiu, valdžia visomis
priemonėmis, bet labai ne-
vaisingai ir neefektingai
bandė mažinti garbaus sve-
čio religinės svarbos misi-
ją, kaišiojant lyg ir diploma-
tinio etiketo pusiau aštirus
pagalius.

Lankėsi Lenkijoje gausūs
ir įvairūs sovietinės valsty-
bės galiūnai, žymūnai ir pir-
mūnai, buvo valdinėmis
priemonėmis organizuojami
jų iškilmingi sutikimai, bet
tokio žmonių srauto, tokių
minių, kokių susilaukė Po-
piežius dar, turbūt, niekad
Lenkijoje nebuvo ir niekad
nebus. Įsivaizduokime tik
nervinimąsi ir nerimą ne tik
Varšuvos, bet ir visą sekan-
čios Maskvos širdyje ir
mintyse. Šioje vietoje, kaip
komentatoriai tiksliai pas-
tebėjo, visiems prisiminė
garsusis Stalin'o klausimas
aliantams – sąjungininkams:
kiek gi divizijų frontan gali
pastatyti Popiežius. Jei, jūs
ponai, taip labai norite skai-
tytis su jo autoritetu?...

Savo kalbose, Pirmasis
Ganytojas niekur nešaukė į
kovą, neragino sukilti ar su-
kelti revoliuciją. Jis visur
priminė tik žmogiškąsias
teises ir pareigas, kurių
privalo laikytis ir teikti sa-
vo piliečiams vykdomosios
valdžios.

Nereikalavo kokių privile-
gių religijai, bet tik teisės
laisvai ir nevaržomai prak-
tikuoti savo religiją, pa-
dedant visoms modernaus
gyvenimo susižinojimo ir
informacijos priemonėms.
Bent du kartus Popiežius
minėjo atskirai ir lietuvius,
kartą net pasveikindamas
minios tarpe esančius mūsų
tautiečius. Nepatikrintomis
žiniomis, iš Lietuvos turėję
atvykti bent 150 tikinčiųjų
būrys. Ir nors pačios Len-
kijos televizijos tinklo per-
davimas Popiežiaus viešna-
gės buvo ribotas ir nepla-
ningas, tačiau tų Lietuvos
vietų gyventojai, kuriuos pa-
siekia lenkų TV laidos,
stengėsi kiek galėdami sekti
tas transliacijas. Žodžiu,
jaudino Lietuvos tikinčiuo-
sius tos jautrios akimirkos,
kurias išgyveno patys Len-
kijos gyventojai. Lietuvių
entuziazmas dar gillino ir ži-
nia, kad naujojo Popiežiaus
kardinolo skrybėlė (vos tik
jį išrinkus popiežium), kabo
vienoje Vilniaus bažnyčių,
atsiradusi – ten be jokio
triukšmo ar bereikalingos
reklamos. Koks ir kada bus
sekančias Vatikano žingsnis
sovietinamų kraštų tikinčių-
jų gyvenimo raidoje?

(Nukelta į 7 psl.)

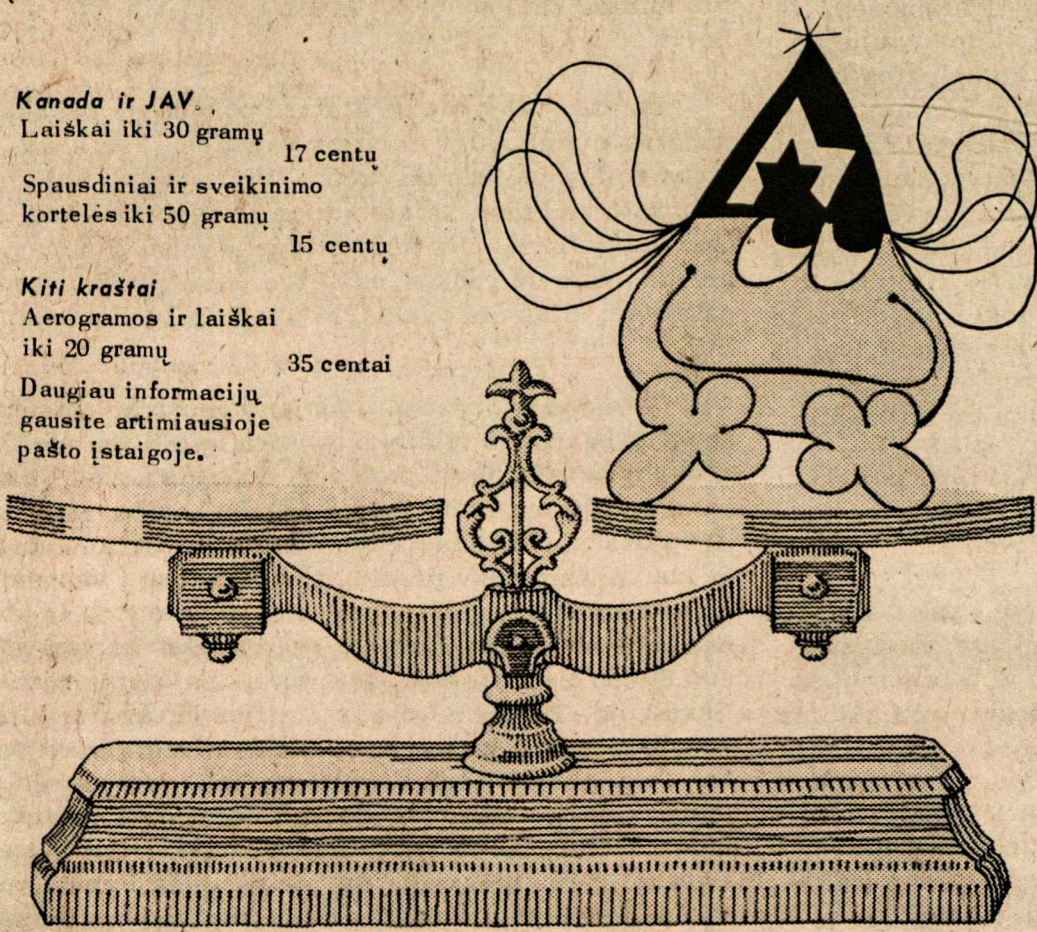
Canada Post
Postes Canada

Į naują svorio sistemą... tuo pačiu mokesčiu.

ISIGALIOJA NUO 1979 m. liepos 1 d., PAŠTAS METRINĖJE SISTEMOJE!

Kanada ir JAV.
Laiskai iki 30 gramų 17 centų
Spausdiniai ir sveikinimo
kortelės iki 50 gramų 15 centų

Kiti kraštai
Aerogramos ir laišškai
iki 20 gramų 35 centai
Daugiau informaciją
gausite artimiausioje
pašto įstaigoje.

Canada

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Juozo Kralikausko Draugo konkursą laimėjęs romanas pradėdamas taip:

"Vilniaus valdijoje, Lydos paviete, Senųjų Vosyliškių pakraštyje buvo tokia apsamanojusi Jaknavičių sodyba. Stogai šiaudiniai, su dvyinių žirgelių galvomis, su kregždžių pilkais lizdais. Mažais langais pro gubuočius šakas stebėjo kapinių kalnelį Lebedėlės vingyje, kur kryžiai po beržu ir pušim".

Tai istorija apie nusigvenusį lietuvį, bajorišką kilmės Jaknavičių. Klek čia autorius įdėta šliuotu stiliumi pašaipinio aprašymo. Cituoju iš 20 puslapio:

"Ale kaip gi, girdi, stengėsi tėvas parodyti savo luomą. Rengėsi bajorišką pasiuvimo drabužiais. Ir kur tau pamirš prisiuosti kardą, bajorystės ženklą. Ar žemę dirbdamas, ar skiedryne malkas kapodavo, vis jam prie šlaunies tabaluodavo kardas. Bet niekas, girdi, nesidarė ir nėjo geryn - vis greičiau vargšas, negu turtuolis.

O vosyliškėčiai, esą, argi iškęs nepatraukė tėvo prandantis. Kur tau toks švelnys, Pajėjda ar Akstinas! O ir prasimanydavo žmonažiai šaipokysčių: Plikbajoris nykštį žinda" - "Šlėktelė rėčiu vandenį semia" - "Bajorgalis" - "Šunbajoris". Ir dar koks nors, ir dar kitaip. Bet, girdi, netekę girdėti, kad būtų kas motiną pravardžiavęs. Niekas nepykdavęs, kad ji aukštai nešasi. apskirėtusi bajoriška puikybė...

Tėvas, girdi, dažnai griebdavęs paliokiškai švebeldžiuoti. Gi motina būdavo tik lietuviškai ir namie, ir su žmonėmis susitikus - ne svetima kalba, ne.

Ir, štai, girdi, kažkur prie Grochovo giltinė nukirtusi tėvą, nes, anot mamės, pasirašius už velnią kovoti...

Gi po metų - ir vargdiene motina atsigulusi pilkon žemelėn...

Ir likęs Jonas Jaknavičius vienas senosiose Vosyliškėse, vienintelis ne tik iš septynių vaikų, bet jau ir visos šeimos...

Pranys Alšėnas

IKAITĖ VILNIAUS AKMENYS

Čia minimas 1602-1603 metų siautęs maras Vilnijoje, o po jo - badmečiai. Po to visko - žmonės krito kaip lapai rudenį. Jonas tada jau buvęs trylikmetis. Kas matyta, kas regėta - viskas jam įsirėže atmintin.

Todėl paskui ir masinės ji troškimas ir motinos patarimai.

- Drošk Vilniun - anapus daugelio kalvų ir miškų. Susirask dėdę jėzuitą Konstantiną Širvydą. Jis tau padės ir patars. Buvęs gi motinos didelis lūkestis ir viltis - gal duos Dievas, tapsi kunigu. Tegu nors ir tik vikaru, kaip Dominykas Yla. O kas gali tau geriau pagelbėti? Tai ir eik pas jį.

Prieš nepilnus trejus metus tėvas, išjodamas sukilimam, sakęs: jėzuitai prikurstė švedų silkę, užpjūdė naikinti reformatus, kad bajorams kapotų galvas, kaip Ivanas Baisusis. Gyrėsi, esą, gavęs kviečiamąjį raštą iš paties Jonušo Radvilos, esą, vangelikų reformatų vado...

Bet, girdi, tojoj kovojo - jis netekęs galvos, negrįžęs.

Jaunikliui Jonui Jaknavičiui - buvę siūlyta ir reikalaujama tapti kalvino tikėjimo žmogum - tai gausias apleistą palivarką. Bet jis, kaip ir motina, buvęs tvirtas katalikas.

Nuėjęs pasitarti su vargingai gyvenančiu, vyžotu vikaru Dominyku Yla ir pasakęs tai.

Vikaras krūpterėjęs:

- Ir tu pereisi?

- Greičiau linas pavirs kūkalium.

- O tai dėkui Dievui, - pra-giedrėjęs vikaras. Jei berželis devynšakis neteks vėtroje šakos, jam dar liks aštuonios. Ogi mes - vieną tik sielą teturim...

Atsisveikinęs su vikaru, patraukęs į Vilnių, kaip motinos buvo patartas, bet vis bijodamas, kad, ko gero, nepasivytų jo, kad ir pats kal-

vinas Jonušas Radvila...

Bet gi jis - nekalvinis - tas ir tokiuo pasidaryt - ne-siduos... Savo tikėjim-katalikybės jis nekeis už šmėklišką palivarkėlį...

Ir taip, pakeliui pernakvojęs, laimingai toliau tęsęs kelionę:

- Laimingai tolyn nuo po-no kaip šėtono, nuo tįjūno, kaip perkūno...

Motinos brolelis - Kastuskas-gi jėzuitas Vilniuje....

- Bet jeigu dėdė Širvydas - nebe Vilniuje? Kas tada? Jeigu išvykęs Krokvon. Roman ar kitur?...

Tačiau keliaudamas tolyn-visvien postringavęs sau, kūręs planus:

Kaip susitiks su Konstantu, ką jam pasakys, ką kalbės su juo...

Kad tik jis nebūtų išvykęs iš Vilniaus...

Pakelės karčiamoj užsiskakęs pavalgyti, už ką karčiaminkas perdaug nuplėšęs. Jis ne žydas, bet to-torius Čirka, su viena medine koja. Nelabai ten norėjęs palikti nakvynę, bet-kai gi kitaip? Vienok naktį, išgirdęs, jog tariamasi jį apiplēsti, o gal - ir nužudyti, jis iš karčiamos pabėgęs.

Pagaliam, su įvairiais nuotykiiais ir vargais, pasiekęs Vilnių, susirades dėdę, kuriam užtariant, Jonas Jaknavičius priimtas moky-tis ir apgyvendintas Valerijono bursoje. Ši gi įsteigta jau 1578 Viešpaties metais Vilniaus vyskupo Valerijono Pritasevičiaus. Besimokydamas čia - gyvenęs ir Konstantinas Širvydas. Yra, esą, ir antrasis bendrabutis - Ambraziejaus bursas, įsteigta kanauninko Ambraziejaus Beinarto, kuri ne jėzuitų, o kapitulos priežiūroje.

Jonui Jaknavičiui buvo nuostabu, kai pamatė Vilniaus Akademijos Skeptrą, rektorius valdžios ženklą. Per iškilmes švento Jo-

no Bažnyčioje, dalyvaujant daugeliui aukštųjų dignitarių jėzuitas įnešė skeptrą ant aksomo pagalvėlio, padėjo ant rektorius staliuko ir atsistojo už nugaros. Dėdė sakė, tas, kuris įnešė ir padėjo prieš universiteto rektorius - tai generalis ministras.

Jonas ir ištare:

-Dėde, tikiu ateis diena kai skeptrą padės prieš tave, sėdėsi su rektorius toga.

Konstantinas Širvydas šyptelėjęs papeikė:

- Ogi cit, negundyk puiky-bės nuodėmėn...

Po to - įvairūs nuotyčiai Vilniaus gatvėse. Sektantų-kalvinistų, arijonų, anabaptistų ir kt. užpuolimai ir t.t. Jonas gi ir sakas savo dėdei:

- Vosyliškėse išivaizdavau Vilnių ne tik didelį, bet ir gražų, o ir šventiškai ramų.

- Ramų? Vilnius ramus niekad nėra buvęs, niekad ir nebus.

- Tai kodėl?

- Lietuvos širdis, o begu širdis gali būti kada nors rami? Kad gražu, taip, ypatingai gražus miestas, nepalyginsi su joku kitu. Noriu Vilniuje ne tik gyventi, o ir amžinajam poilsėliui pasilikti...

Po įvairių įvairiausių kitų nuotykių - Vilnius, netgi, buvęs padegtas. Buvę spėjama, kad tai kalvinistų ir kitokių sektantų darbas, nuo to - šio premijuoto romano pavadinimas "Ikaitė Vilniaus Akmenys".

Romano intriga - nesudėtinga. Per visus puslapius, nors labai vaizdžiai-galima sakyti, tik Jono Jaknavičiaus kelionė į Vilnių, susitikimas su dėde kunigu jėzuitu Konstantinu Širvydu, mokslas Vilniuje, įvairūs kiti nuotyčiai - nuotyčiai. O tai - gražu ir prasminga nes šiame -gi Vilniaus universiteto sukaktuviniai metai.

Kūrinio, ypač kalbos stilius - pasigėrėtina gražus! Korektūros klaidų beveik nesama. Bene, tik poroj vietų tekstų pastebėti po du žodžiu sujungtus be perskyros.

VAI TU, RUGELI, TU ŽIEMKENTĖLI,

Vai tu rugeli, tu žiemkentėli, Tu nebijojai šaltos žiemelės. Tik pabijojai jaunų brolelių. Jaunų brolelių, plieno dalgelių!

Aš pareinu ant dvaro ir sutinku močiutę Su dviem šviesiom žvakelėm, Su dviem šviesiom žvakelėm ir su balta duonele: "Dukrele mano, ar viena keliuėjai?"

- Ne viena keliuėjau, broliai mane lydėjo. Ir už rankelių jie pavedėjo. "Dukrele mano, mano mieloji, ne viena keliuėjai. Tave jaunas bernelis keleliu palydėjo, O lydėdamas už rankų pavedėjo".

AŠ ATSIŠAKIAU SAVO MOČIUTEI

Aš atsisakiau savo močiutei. O aš nuo pusės jau vasarėlės: Ieškok, močiute, sau verpėjėlės. Sau verpėjėlės ir audėjėlės.

Jau prisiverpia baltų linelių, Jau prisilaudžiau plonų drobelių; Jau prisigrėbiau lankoj šienelio. Jau prisipioviau kalne rugelių.

O vainikėli žalių rūtelių, N' ilgai žaliuosi man ant galvelės. Mano kaselės žalių šilkelių. Jau neblizgėste, saulei kaitinant.

Mano plaukeliai, o geltonieji, Jau nesiskirstyste vėjo pučiami. Aš atlanksiu savo močiutę, Ne vainikuota, o nuometuota.

O nuometėli, mano plonasis. Vėjo pučiamas dar padūzgėsi. Mano rašteliai, o vingirėji, Saulei kaitinant dar pablizgėste.

Mano kasytės žalių šilkelių, Sienoj kabėsit, mane virkdysit, Mano žiedeliai, o auksinėliai, Skrynioj gulėsit ir berūdysit.

ANT KALNELIO JOVARAS ŽYDĖJO

Ant kalnelio jovaras žydėjo, Garsusis žolyne, rugeli! Pašaknelėj dūzgiančios bitelės, Ant šakelių skambanti kankleliai. Viršūnėlėj sakalo vaikeliai.

Prašom sustoti jaunųjų brolelių, Paklausti dūzgiančių bitelių, Pažiūrėti sakalo vaikelio, Paklausti skambančių kanklelių!

(LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOS)

CHRUŠČEV

REMEMBERS

(į anglų kalbą išvertė S. Talbott, įvadą, komentarus ir pastabas parašė Ed. Crankshaw)

(tęsinys)

Pirmiausia mes turėsime pastatyti vasarnamį tau, Jegor(Malenkov) - paskui tau, Nikita ir po to Molotov'ui Vorosilov'ui ir kitiems!"

A jį iš klausiau ir nebandžiau ginčytis

Kai sugrįžome prie savo automobilių, Beria, Malenkov ir aš išvažinėjom į savo vasarvietėles.

Malenkov'as ir aš važiuojome kartu ir kai buvome vieni, aš jo paklausiau: "Klausyk, ką tu galvoji apie šią Berios mintį? Juk tai pati aršiausia provokacija".

"Kodėl taip manai?"

"Aš matau, kaip Beria provokuoja su tais jo grandioziškais vasarnamiais. Kol kas nieko nesakykime. Leiskime daryti, kaip jis nori ir jis manys, kad niekas jo nepermato".

Beria užsakė vasarnamiams planus. Kai jie buvo paruošti, pasikvietė mus juos parodyti. Siūlė tuč tuojau pradėti statybas. Pasikvietė gerai žinomą statybinką, kuriuo jis pasitikėjo, nes darydavo visa, ką Beria įsakydavo.

Susirinkime Beria kalbėjo, kad Malenkov'o vasarvietė yra rūpestingai suplanuota, kad jis galėtų turėti Juodosios Jūros vaizdą prieš akis ir prižiūrėti turkus. Beria juokavo: "Jegor, matysi Turkiją. Ten gražu. Matai, koks gražus bus tavo namas!"

Kai vis buvo išsiskirstę, aš pasilikau su Malenkov'u.

4 psl.

Jam pasakiau: "Labai svarbu Berios planui, kad tavo namas stovėtų Sukhumi centre. Tam tikslui reikėtų iškelti didelį skaičių gyventojų. Visa tai bus didelis jiems nemalonumas ir nepatogumas. Jie gyvena tenai ant savo nuosavybės nuo generacijų per generacijas, ir staiga turės būti iškraustyti. Tai ne juokas. Ar nematai, kad tai provokacija? Beria pradės pogromą kad išmestų tuos žmones iš jų namų ir sugriautų viską, padarydamas vietas naujiems pastatams - tavo rūmams. Visas naujas kompleksas būtų apsuptas siena. Miestas garuos iš nepasitenkinimo ir pasipiktinimo. Žonės klaus: "Kam jie stato visa tai?" Ir kai bus baigta statyba, tu atvyksi ir žmonės matys, kad Ministrų Tarybos galva įsitaiso tenai ir visas jų gyvenimas sugriautas dėl tavęs. Neapykanta atsikreips į tave ne tik iš šio miesto gyventojų, bet ir iš viso krašto! Kaip tik to Beria ir siekia. Jis tave numanevruos į tokią neįmanomą skandalą, kad tu turėsi atsistatydinti. Beria sakosi, kad jis taip pat ir savo vasarvietės planus turi, bet jis nestato."

"Kaip gali taip sakyti? Beria apie visa tai su manim apkalbėjo."

Tačiau šis mudviejų pasikalbėjimas paveikė Malenkovą.

Beria bandė kliudyti Partijos veikimą, ypač Čekos. Jis fabrikavo kažkokius dokumentus, kompromituodamas Ukrainiečių Partijos darbus. Aš buvau tam pasirodęs, tikėdamasis, kad jis bandys mane implikuoti, nes aš dar vis buvau daugiausiai atsakingas už Ukrainą.

Prezidiumas pradėjo diskutuoti Berios memorandumus apie etninę valdomųjų Ukrainos organų kompoziciją. Pasirodė jo memorandumas, liečiantis Baltijos valstybes, toliau Baltarusiją. Beria bandė sukelti didelę įtampą tarp rusų ir nerusų, bet nevisi iš karto tai suprato.

Kai mes visi formaliai nutarėme pašalinti Beria iš jo valdžios postų, kuris jį suims? Prezidiumo saugas jo labai klausė. Jo čekistai sėdės sekančiame kambaryje per posėdį, ir Beria gali lengvai jiems įsakyti visus mus

izoliuoti, nes buvo nemažas ginkluota sargyba aplink Kremlių. Nutarėme pasikviesti kariuomenės pagalbą. Pirmiausia patikėjome Berios suėmimą oro gynybos komandyrui draugui Moskalenko ir penkiems generolams. Susirinkimo išvakarėse Malenkov'as dar pasiūlė prijungti maršalą Žukov'ą ir kelis kitus. Susitarėme, kad posėdžio metu jie bus kitame kambaryje ir davus ženklą Molotov'ui, suims Beria.

Kai tik Malenkov'as atidarė posėdį, jis pasakė: "Diskutuokime pirmiausiai Partijos reikalus. Yra klausimų, kuriuos reikia tuojuos išspresti". Visi sutiko. Kaip buvome iš anksto susitarę, aš atsistojausi ir pasiūliau, kad turime diskutuoti Beria. Jis sėdėjo tada iš mano dešinės. Sujudo, griebė mane už rankos, nustebe pasišiūrėjo į mane ir paklausė: "Kas čia vyksta, Nikita? Ką tu čia dabar marmalioji?"

"Klausykis atydziai. Tuojuos susžinosi", atsakiau. Štai ką aš pasakiau. Priminiau Centralinio Komiteto Plenumą vasario mėn. 1939 m., kuriame draugas Griša Kaminsky buvo apkaltinęs Beria, kad jis dirba kontražvalgyboje, anglių špionazui, būdamas Baku Partijoje. Priminiau, kaip po to, staiga Kaminsky pradingo, kaip akmuo į vandenį: "Aš visada stebėjau dėl Kaminsky pasisakymo, ir kodėl niekas nebandė jo paaiškinti". Peržvelgiau Berios veiksmus nuo Stalin'o mirties, jo kišimasi į Partijos organizaciją Ukrainoje, Baltarusijoje ir Baltijos kraštuose. Pavaizdavau, kaip Beria, kaip ir visi kiti komunistų partijos priešai, buvo tikėjęsi tautinių antagonizmų, kad sumenkintų Sovietų vienybę. Paminėjau apie jo paskutinį pasiūlymą, kad žmonės tremtyje ir kalėjimuose būtų teisiami sauvališkai. Pabaigoje reziūmavau: "Aš, stebėdamas Berios veiklą, susidariau įspūdį, kad jis yra ne komunistas, o karjeristas, kuris pralindo į Partijos viršūnes, siekdamas asmeniškų naudų. Jo arogancija yra nepernešama. Joks padorus komunistas nesielgtų, kaip jis kad daro".

(bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Pavasario idomybes aptemdė Harrisburgo incidentas

— RAŠO JURGIS GEDIMINĖNAS

(Tasa iš praeito numerio)

Šių 2 metų gegužės mėnesio 10 dienos Drauge buvo patalpintas puikus vedamasis, kuris labai tinka Washingtono demonstrantams. Šio vedamojo "Nekęsk Amerikos" idomesnes ištraukas "pasivėlinysiu" pakartoti.

"Ivairios demonstracijos prieš Vietnamo karą, o dabar net prieš atomines jėgas nes daugiausia išreiškia neapykantą Amerikai, tam kraštui, kuriame demonstrantai išskirtinai gerai gyvena. Todėl nenuostabu, kad ir kitur įvairūs suvažiavimai smerkia Ameriką. Prieš metus Kuboje įvykęs jaunimo kongresas praėjo šūkiu: "Nekęsk Amerikos". Su nepaprasta neapykanta buvo niekinama Amerika, giriama tautų grobikė Sov. Rusija ir iš viso pranešimais buvo norima sudaryti įspūdį, kad dėl pasaulio skurdo, vargo ir įvairių negerovių, kaip karų ir tarptautinių įtampų, kalčiausia Amerika. Iš JAV imti pašalpas ir tuo pačiu ją plūsti — šiandien labai madinga. Nešantis laisvę ir dalijantis duoną kraštas yra plūstamas už ne savo kaltes, nes nieko nėra lengviau, kaip plūsti demokratine valstybe. Net ir tokie japonai nemaža demonstravo, kad Amerika grąžintų karo metu užimtas salas, bet tos demonstracijos tebuvo vien todėl, kad reikia nekęsti Amerikos, nors Amerika ir be jokių demonstracijų salos gražino. Maskva negražina Kurilų salas japonams ir šie nekalia demonstracijų, nes nekęsti Sov. Rusijos daugeliui nėra madinga. Jeigu nekėnčia Amerikos kiti kraštai, prokomunistiniai žmonės ar komunistų suklaidinti, kurie mano, kad galima pasaulį išgelbėti be darbo, tik reikia viską iš Amerikos atimti, tai blogiausia, kad Amerikos nekėnčia ir patys amerikiečiai".

Visą straipsnį neįmanoma pakartoti, bet toliau jame yra atsargos generolo H. Hesteris laiškas piktai puolantis prezidentą Carterį už JAV užsienio politiką, kuri sudaro grėsmę visoms pasaulio šalims ir tautoms. Jis ragina prezidentą sustoti kovoti prieš socializmą, nes esą, socializmo negalima sunaikinti... Laiške pabrėžiama, kad Brežnevas nori taikos, kurios siekė kiekvienas Sov. Sąjungos vadovas, pradedant Leninu... Taikos nenorį tik Carteris!?

Komentariai atrodo nebe reikalingi, bet nesinori tikėti, kad JAV ginkluotose pa-

jėgose galėjo būti tokių neprotingų generolų.

AFL-CTO unijos laikraštis paskelbė vieno rumunų rašytojo laišką, kuriame rašoma, kad amerikiečiai, ypač antros eilės intelektualai, taip pat niekina Ameriką. Straipsnyje stebimasi amerikiečių inteligentų naivumu ir neapykanta pačiai Amerikai, nes jie patys save kaltina už viso pasaulio nuodėmes ir blogumus. Kaltina save už Vietnamą, Watergate, indėnų likimą ir už viską kas bloga pasaulyje. Jie yra apėsėti kaltės įjusmo. Jeigu nori patikti amerikiečiams, tai neturi sakyti, kad Amerika nėra pati blogiausia valstybė pasaulyje. Šiandien madinga Ameriką niekinti, ką daugybė liberalų ir meno žmonių daro. Daugelis amerikiečių pilni neapykatos savo kraštui, kuris iš tikrųjų yra taikos skleidėjas. Toliau straipsnyje primenama Vietnamo demonstracijos, vėliavų deginimai, o tai būvę nenkenčiančių Amerikos išpuoliai. Kai vėliau tas pats Vietnamas pradėjo karus, visi tie karo priešininkai tylėjo. Anti-amerikietinė agitacija buvo keliama taikos vardu. Amerikoje dažnai demonstruojama prieš ginklavinimą, tačiau nė žodžio nesakoma prieš Maskvos apsiginklavinimą ir net nenorima suprasti, kad tada, kai Sov. Rusija bus apsiginklavusi, reikals bus išspręstas labai greitai, nes pagrąšys Amerikai ir čia jos žmonės pradės demonstracijas, kad reikėtų pasiduoti, nes geriau būti raudonu, negu lavonu. Nuolat kalbama apie Amerikos ginklavinimąsi, primenama, kad amerikiečiams tenka daug ginklavinimosi išlaidų pakelti, bet neprisimenama, kad Amerikos kariai yra savanoriai ir todėl išlaidos dar daugiau padidėja.

Mūsų tarpe yra tautiečių, kurie taisingai primena, kad suvaržius daugelį sekimo įstaigų, JAV-ės eina prie anarchijos. Nesigailima milijonų sumų gaudyti išmiršantiems naciams, o suvaržomos įstaigos besirūpinančios saugumu. Ameriką išpėjama pabusti dėl santykių su Sov. Sąjunga ir tuos išpėjimus daro Amerikai gerolinkintieji asmenys, jų tarpe grupė rašytojų, įskaitant Solženyciną. Tai yra ne niekinimas bet išpėjimas. Laisvė yra brangi, tačiau negerai, kai laisvė suteikiama tai laisvei panaikinti, o to siekia visi kurie šaukia: "Nekęsk Amerikos". Tokių neti, kad JAV ginkluotose pa-

daug ir tai sukelia tikriems Amerikos draugams rūpesčio...

Š. m. balandžio mėn. 24 d. National Enquirer, populiariausias ir didžiausias cirkuliaciją turįs JAV savaitraštis paskyrė net 2 puslapius straipsniui apie Harrisburgo incidentą, pavadintą "Atominės jėgų krizė buvo masinė šlykšti apgavystė". Rašoma, kad tomis dienomis kada milijonai amerikiečių sėdėjo baimės apimti, apgaulingos "gloom and doom" (pasmerkimo ar paskutinės pasaulio dienos) pranešimai žėrėjo lairaščiuose ir televizijoje. Šalia ilgoko straipsnio matėsi įdėta apie tuzinas bauginančių įvairių laikraščių straipsnių užvadinių iškarpos. Rašoma, teisybė yra tokia, kad nebuvę jokios priežasties panikai, bet ypatinga bauginimo taktika, sukurta žinių perdavimo tarnybos, atominės energijos priešininkų, o blogiausia, kad prie to prisidėjo dar ir atominų jėgų priežiūros komisija, kuri išpūtė incidentą virš proporcijų. Tokie kaltinimai buvo patiekti su pykusių ekspertų, susipažinusių su tikrais faktais. Šių žmonių tarpe yra L. Manning, Muntzing, buvęs JAV atominės energijos komisijos direktorius, dr. James Rust, atominės energijos profesorius Georgia technikuose, sveikatos fizikas Stanley J. Waligora ir kiti.

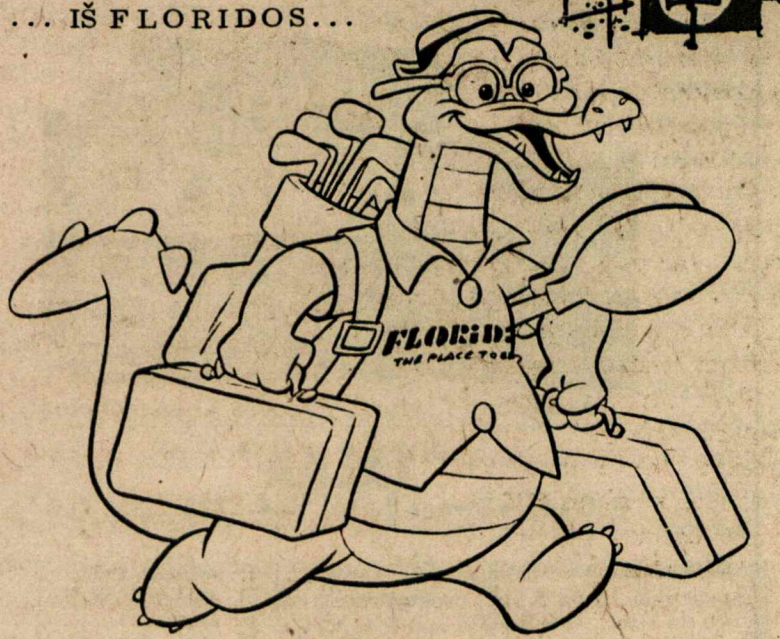
Harrisburgo incidentas prasidėjo vieno vožtuvo (valva) sugedimu, bet nepaėjus 24 valandoms viskas buvo pilnoje kontrolėje, bet valstybės pareigūnai ir žinių perdavimo tarnyba pradėjo nesustodami kalbėti apie galimą nelaimę. "N. Enquirer" apklausinėjęs svarbesnius atominėje srityje mokslininkus ir iš pačių patikimiausių šaltinių Harrisburgo jėgainėje sužinojo, kad labai ištrimtuotas radioaktyviųjų medžiagų "išstipimas" (melt-down) per jėgainės pamatus ir tų medžiagų "pabėgimas" buvo visiškai negalimas. Taip pat nebuvę galimybės įvykti sprogimui, o jeigu toks sprogimas įvyktų, tai negalėtų pramušti 3 1/2 pėdų storumo plieno ir cemento sienas. Po 4 dienų nuo įvykusio incidento pačių moderniausių federalinės valdžios kompiuterių analizė parodė, kad nei išstipimas, nei sprogimas nebuvo galimi. Faktas toks, kad žinomų ekspertų nuomone šis įvykis įrodė atominės energijos saugumą, bet šioji tiesa nesustabdė baimės ir panikos skleidėjų, kurie toliau spaudė baurius prasiimančius. Gerai organizuoti atominės energijos priešininkų propagandistai pa-

naudojo šią auksinę progą amerikiečių apgavimui ir klaidinimui. Visą N. Enquirer straipsnį neįmanoma pakartoti, tai užbaigiant iš to straipsnio reiktų dar pridėti Kalifornijos Santa Barbara Universiteto branduolinės (atominės) fizikos profesoriaus Harold Lewis nuomonę, kad po incidento išsi-veržusių radioaktyviųjų medžiagų padarytas nuostolis žmonėms yra lygus nuliui. Kitas radiacijos apsaugos specialistas dr. John Poston patvirtino, kad "Trijų Mylių Saloje" išsi-veržusi radiacija buvusi visai nepavojinga ir gyvenantieji Denver Colorado aukštumose gauna daugiau radioaktyvumo iš dangaus, negu gavo Harrisburgo apylinkė. Tas pats gegužės mėn. 1 d. N. Enquirer straipsnį atspausdino apie galėjusį būti sabotažą Harrisburgo incidente, kurį spėjamai įvykdęs vienas neįveiko proto religinės sektos (kulto) vadovas ir jo pasekėjai. Tą pat patvirtino šiuo reikalu kvotą vedantieji atitinkami amerikiečių pareigūnai.

Harrisburgo atominė jėgainė pradės veikti gal tik po vienerių metų, bet šio reaktoriaus incidentas nuskambėjo per visą pasaulį, sukėlė didžiausią triukšmą ir paniką. JAV-ėse jau uždarė patikrinimui keliolika

KREIVI VEIDRODŽIAI

... IŠ FLORIDOS...

reaktorių ir bus tikrinamas dar keliasdešimties reaktorių saugumas. Atsarga gėdos nedarė, bet jokios naudos nėra nei skleisti bereikalingą paniką ar baimę. Tie, kuriems nepatinka atominės energijos naudojimas, jau dabar turėtų pratintis gyventi prie mažesnio energijos naudojimo ir mažinti automobilių naudojimą. Gi barzdotus Washingtono demonstrantus reiktų apgyvendinti dykumose ar miškuose, kur jie galėtų steigti tikrai laisvas komunas be jokių radiacijų ar kitokių išgalvotų pavojų. Dar geriau, kad visus Washingtono demonstrantus Hanoi Jane paimtų į Sov. Sąjungą, kur žmonės tikrai kenčia nuo radioaktyvumo.

Reti lankytojai tegalėjo su kaliniais kalbėtis telefonu, matyti juos tik per stiklą. Jokių bausmės sumažinimų. Nusikaltusius drausmei įmesdavo į karcerius, kurie buvo visiškai tamsūs, blogiausieji jų statyti iš plieno ir dėl to labai šalti, neįmanoma dėl to juose miegoti. Didžiuosius triukšmautojus įmesdavo į juos, nuogai išrėdytus. Jie galėdavo vaikščioti tik atkišę rankas prieš save, nes kitaip atsimušdavo į sienas.

Iš Alkatraz'o keliolika kalinių bandė pabėgti. Vieni jų buvo sargybinių nušauti, kiti prigėrė, šeši nežinia kur yra (tebekabo jų nuotraukos) — paleškomi — nors mano, jie prigėrė, tačiau jų lavonai nesurasti. Vienas kalinys perplaukė į žemyną. Mirti — nai nuvargusį atrado vaikai, norėdami pagelbėti, pašaukė... policiją ir pabėgėlis atsigavo vėl Alkatraz'e. Jė pavardė Scot. Visi bandė pabėgti buvo baltieji, nė vieno negro, nors daugelis kalinių buvo negrai.

Apie Alkatraz'ą jau pagaminta keletas filmų. Neseniai išleistas dar vienas: Escape from Alcatraz. Pagrindinis aktorius Clint Eastwood. Kalėjimo viršininkas — Patrick McGoochan. Prodiuseris ir direktorius — Donald Siegel. Rankraštis — Richard Tuggle, pagal J. Campbell Bruce knygą. Išleido Paramount filmų kompanija.

Plieninės durys, plieninė valia

Pralaimi tie, kurie pasiduoda nenugalimybėi. Pasaulyje nieko nėra nugalimo, išskyrus Dievą ir mirtį. Visa kita galima nugalėti, gerai pasiruošus. apgalvojus, pasiryžus. Net plieno sienas.

Daugelį sykų iš kitų kalėjimų pabėges kalinys Frank Morris (Clint Eastwood), perspėjamas kalėjimo viršininko Alkatraz'e, kad iš čia niekas nepabėgo

Kalinių yra žiaurių, bet yra ir širdingų, net senti-mentalių. Visi jie visą laiką galvoja — kaip pabėgti? Jie uždaryti vienutėse, plieno durys, mūro sienos. Sargybinis prie sargybinių, o ir atsідurus jūroje — vanduo toks šaltas, kad nepriplaukus žemyno, pradeda nebeveikti raumenys, nervų junginiai. gi vandens tekėjimo srovė keičiasi kas dvi valandos. Taigi, į krantą išplaukti turėtų būti neįmanoma.

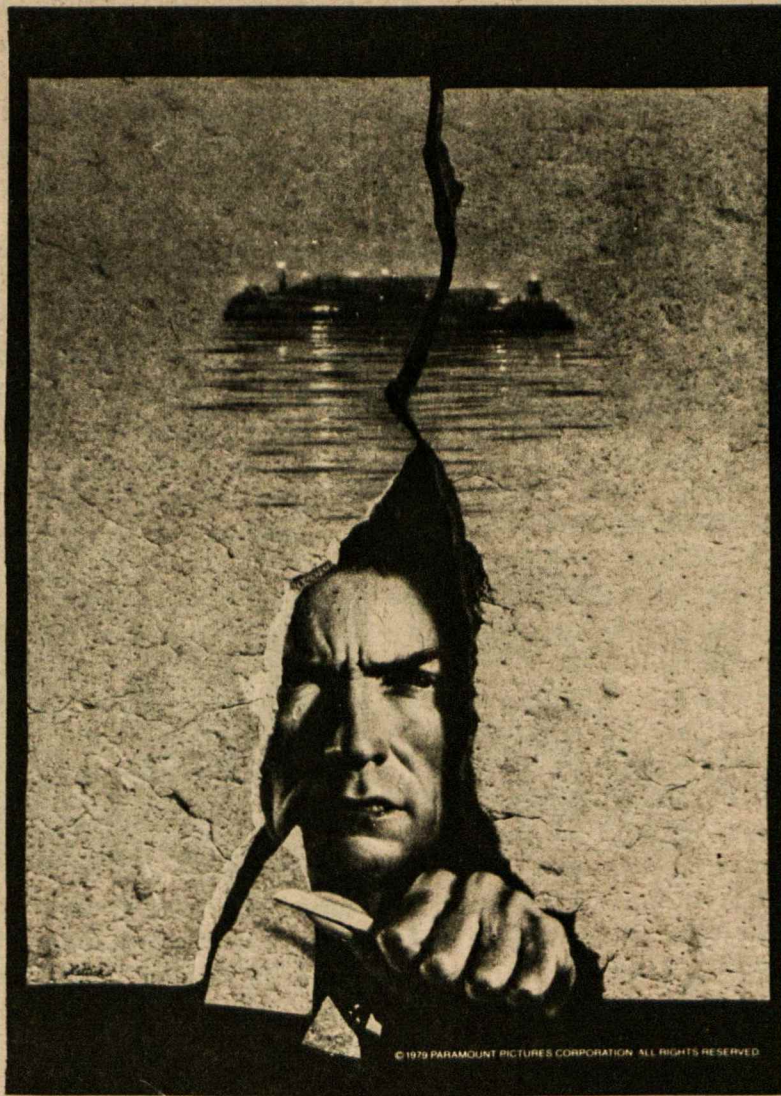
Laimingų būdu herojus nuo kalėjimo viršininko pavogęs nagams karpyti įtaisą, laisvalaikiais pradeda baknoti vienutės sieną. Pastebi (Nukelta 16 psl.)

FILMŲ PASAULYJE

Algirdas Gustaitis

PABĖGIMAS IŠ ALKATRAZO

"Iš Alkatrazo niekas nepabėgo ir nepabėgs"

Alkatraz'as yra salelė prie San Francisco, Calif. Ankščiau buvo JAV-ių tvirtovė, paskui griežčiausio

rėžimo kalėjimas nesuvaldomiems nusikaltėliams.

Neseniai buvau San Francisco, lankiausi ir toje salelėje. Dabar ji turistinė idomybė, nė vieno kalinio nebėra. Viskas joje apleista. Vadovai išvedžioja, pasakoja. Čia turėta apie 300 kalinių. Trims nusikaltėliams — vienas prižiūrėtojas. Valgydavo po 10 žmonių prie stalo. Prižiūrėtojas būdavo atsakingas, kad joks maistui įrankis nedingtų. Ilgą laiką kaliniams nebuvo leista kalbėtis, tik taktai pramogų valandomis, po dvi valandas savaitgaliais. Vėliau tą taisyklę pakeitė ir kalbėtis leido.

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11,30 iki 12 val. nakties.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stonkevičius, 1053 Albonel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 649-8824

Jony's Photo Studio

2680 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI · VEDYBOS · KRIKŠTŲNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971

T. Laurinaitis

JEIGU GERI IR GALI GERTI — ** JAVO REIKALAS **

JEIGU NORI NUSTOTI — ** MŪSŲ **

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMOUS) GRUPĖS

SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ,

7722 GEORGE ST., LASALLE, QUE., 8 VAL. VAKARO.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G. 366-2548 (namų), 489-5391 (darbo);

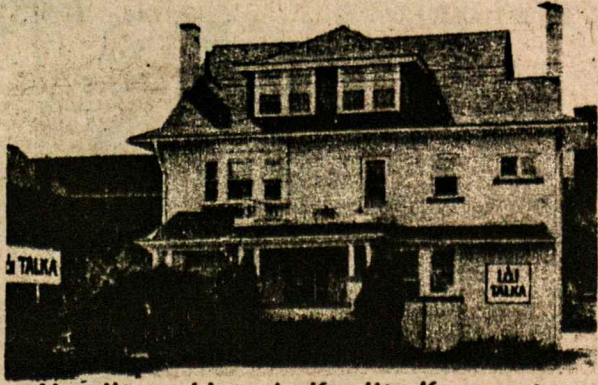
Juozui S. 631-6834; Henrikui N. 277-7868;

Dainiui L. 768-9606; Donaldui D. 661-1733

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

"TALKA"

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnos čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš \$13,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santūpas 9 1/2%
term. depozitus 1 m. 10%
term. depozitus 3 m. 9 3/4%
pensijų fondas 9 1/2%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

VIKTORA PETKŲ PAGERBTI GEGUŽINĖ

SLA 72 Kuopos gegužinės ruošia vyksta sėkmingai. Gegužinė įvyks š. m. liepos 15 d. savanorio-kūrėjo A. Padolskio gražioje sodyboje 158 Willow str., Paris, Ont. Gegužinės pradžia 1 val. p. p.

Šiuo metu teisioginis kelias į A. Padolskio Sodybą prie šviesų, kur sueidavo 5-as kelias su 2-ju, yra taisomas A. Padolskio Sodybos kryptimi. Dabar, važiuojantiems iš rytų 5-ju keliu ir privažiavus šviesas, kur susiduria su 2-ju keliu, važiuoti per šviesas ir už kelių šimtų metrų privažiuosite Grand River tiltą. Prieš tiltą sukti į dešinę, į Willow street, kuri eina pro A. Padolskio sodybą. Važiuojantiems iš vakarų į rytus 2-ju keliu, pervaziavus Grand River tiltą, sukti į kairę į Willow street. Važiuojantiems iš Hamiltono, privažiavus 5-tą kelią, sukti į kairę ir prieš tiltą sukti į dešinę į Willow street. Po šūkio vietose bus rodyklės, rodančios kelią į SLA gegužinę.

Mes, laisvėje gyvenę lietuviai raskime laiko atvykti liepos 15 d. į Helsinkio grupės nario V. Petkaus, nuteisto Lietuvos okupanto-sovietų 15 metų sunkaus kalėjimo pagerbimo ceremoniją. Tuo pačiu mes prisidėsime prie protesto už persekiojimą mūsų brolių sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Gegužinėje bus ir daiktinė loterija ir jau yra gauta nemažai vertingų daiktų, kiti dar atvež atvykdami gegužinė. Veiks valgių ir vaisvandinių gėrimų bufetas bei P. Bosui vadovaujant, garsinė plėkštelių muzika.

Visi svečiai rengėjų bus maloniai priimti ir pavaišinti. Iki malonaus pasimatymo š. m. liepos 15 d. A. Padolskio sodyboje Paris, Ont.

(Photo from the R.R. Sallows Collection, Ontario Ministry of Agriculture and Food).

ONTARIO PROVINCIJOJE ŠIENAPIUTĖ — iš kairės 1919 metais ir šlandieninė.

toronto

popietė savuose namuose

A. LUKOŠIUS

BE REIKALO NEVERKŠLENKIME

Matome, kad ant šios žemės nieko nėra amžino ir pastovaus. Viskas net pasakubomis keičiasi ir mainosi. Net ir galingoms valdžioms, kokios jos bebūtų, pagaliau ateina galas. Patys jį atsisėdę ar žmonių išrinkti, ankščiau ar vėliau turi pasitraukti ir užleisti vietą kitiems, naujai įsigalintiems.

Stebint tik ką praėjusias šio krašto federalinės valdžios pasikeitimo ceremonijas, mums europiečiams, daug kas keistai atrodo. Kaip taisyklė, šiuose laisvuose kraštuose prie valstybių vairo daugiausiai prisilina koks nors oratorius, sugbantį savo pažadais bei vilionėmis patraukti užimpo nuoti minias. Dažniausiai tai būna advokatas ir iš turtingųjų luomo. Šiam itin svarbiu postui labai sunku surasti tinkamą asmenį. Persiši išvada, kad padorus, sąžiningas asmuo tokio atsakingo posto nė nesiekia, o jo nori tik garbės, gero gyvenimo ir karjeros ieškotojai.

Praėjusieji rinkimai taipogi daugiau panašėjo į jomarką, negu svarbų šio krašto įvykį.

Rinkimų įkarščiui įsisibavus, įvairiai spėliojo žmonės: vieni gyrė, palaikė buvusią valdžią, kiti, net dantis sukančę, laukė pasikeitimo. Nemaža gyventojų dalis norėjo pasikeitimo, tik tai nuogastavo dėl kandidatuojančių tinkamumo šioms pareigoms. Kaip matome, laimėjo laukiantieji pasikeitimo. Prie valdžios vairo atėjo dar jaunas žmogus, mūsiškai šnekančias, neperdaug kam žinomas, toks Joe iš vakarinės Kanados. Tarytum, Lietuvos kaimo berniokas, dasikapstė iki didmiesčio ir užėmė reikšmingą valdišką vietą. Mes gi jau anais laikais sakdavome, kad visi esame iš kaimo, ir tik iš jo ateina taušos genijai. Tvirtinti, kad jis nesugebės valdyti ir pan. būtų irgi negudru. O kas gi

buvus ir taip negyvenus, kaip galima tvirtinti? Juk bandyta pabėgti net keliolika kartų.

Žiūrint tokias kalėjimiskakas filmas, nenoromis dingtelia mintys apie sovietinius gulagus. Su laiku bus aprašyta ir filmuojama, kaip iš tenai nelaimingieji bėgdavo. Mirčiai nuteisti ne dėl kriminalinių niekšybių, bet priešingai — kad buvo kilnūs žmonės ir pavyzdingi lietuviai. Ar ukrainiečiai, latviai, estai ir kitokie... Raudona sis Alkatraz'as. Ateis ir jam eilė!

žino, pagaliau, ką savyje slepia šis žmogus? Gal gi neprazūdys — pagyvensime ir pamatysime. Dvilypiame šio krašto gyvenime, tarp anglų ir prancūzų, buvęs premjeras daugiau turėjo patyrimo, žinojo jų nuotaikas, mokėjo juos pažadais užbovinti, tačiau kituose reikaluose buvo persilpnas, žmonėms pabodęs.

Žmonėms nesuprantamas buvo jo didelis ir betikslis pataikavimas įvairiems komunistiniams sąjūdžiams, bei jų suktoms užmačioms.

Būdamas šios jaunos šalies premjeru, galbūt jis ruošė dirvą tolimesnei komunistinio ekspansijai, visai ir visur prie jų prisitaikindamas? Taip atrodė, iš jo veiksmų, darbų ir elgesio. Savo akla pataikavimą komunisto "viešpačiui" jis pademonstravo lankydamasis Kremliuje, Sibire, Kinijoje ir Kuboje. Reikalo sustiprinimui, net savo sūnui davė burlioko vardą.

Savo nutylėjimu jis bandė pridengti šiame krašte iškilusį rusiškųjų šnipų skandalą, net bylą iškeldamas tiems, kurie nenorėjo tylėti (Tor. Sun dienraščiui). Užgavo dėl savo laisvės kovojančius ukrainiečius, palyginant juos su Quebec'o separatistais.

Kaip valstybės galva, nei menkiausiai žodeliu neužtarė neužstojo, net nepamirėjo mūsų lietuvių tautos baisyšios ir dar vis tebesitęsiančios tragedijos. Ar geriauk padarys naujasis, deja, nežinome, tik spėliojame, tikime ir viliamės. Gal nors komunistinio ekspansijai į šį kraštą per plačiai atvertus vartus bent kiek pridarys? Gal nepataikus 20-ojo amžiaus rafinuotiems tautų žudikams, jiems nesilankstys? Jei bus taip — laimėjimas mūsų pusėje.

Iš tikrųjų, visi rinkimų kandidatai daug ko prižada, tik vėliau nuo to lengvai atsima, pradeda su niekuo nesiskaityti, viską tempdami tik ant jų įsivaizduojamo kurpalio.

Pagaliau, mes perdaug nedejuokime, turėdami laimės gyventi šiame, galima sakyti, visko pertekusiame krašte. Palyginus su visame pasaulyje sparčiai blogėjančia, ypač ekonomine padėtimi, dar esame vieni iš laimingesniųjų. Nors ir sako me, kad viskas brangu, betgi visko čia apšiai dar yra, tas viskas mums dar įkandama. Kurie dirbame, puikiai dar pragyvename, o bedarbio profesijas turintieji — taipogi badu nemiršta.

Užtaigi, kaip sako lietuviškas priežodis, "Nevykime

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
10% už 1 m. term. indėlius	10 1/2% už asm. paskolas
9 1/2% už 3 m. term. indėlius	
9 1/4% už pensijų ir namų planą	10 1/4% už mortgičius
9 1/4% speciali taup. sask.	
8 3/4% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 22 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybės apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 Toronto, Ontario M6P 1A6

Balio Maskeliūno

INSURANCE AGENCY LTD.

Įvairių Bendrovių atstovybė, Visų rūšių Drauda, 24 metų patirtis, Telefonai: Bus. 251-4864 — 251-4025 — 251-4824, 2405 Lake Shore Blvd. West, Suite 403, Toronto, Ontario M8V 1C6.

APDRAUDA INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street W, Toronto, Ontario M6P 1A5
Visais keliomis reikalais betkur pasaulyje skambinti tel. 533-3531

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DRESERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 231-2661 231-6226 •
3830 BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

IVAIRŲ SIUNTINIAI

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRASTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 S. ir F. Janavičiai

Dievo į medį". Milijonai pasmerktųjų gyvena baudžiojimo įstatymų ir net norima padaryti atskirą įėjimą į "Lokio" svetainę. Sekmadienio popietės vyksta gausių svečių tarpe, kartais būna užsiregistravusių net iš Lietuvos.

LIETUVIŲ NAMAI

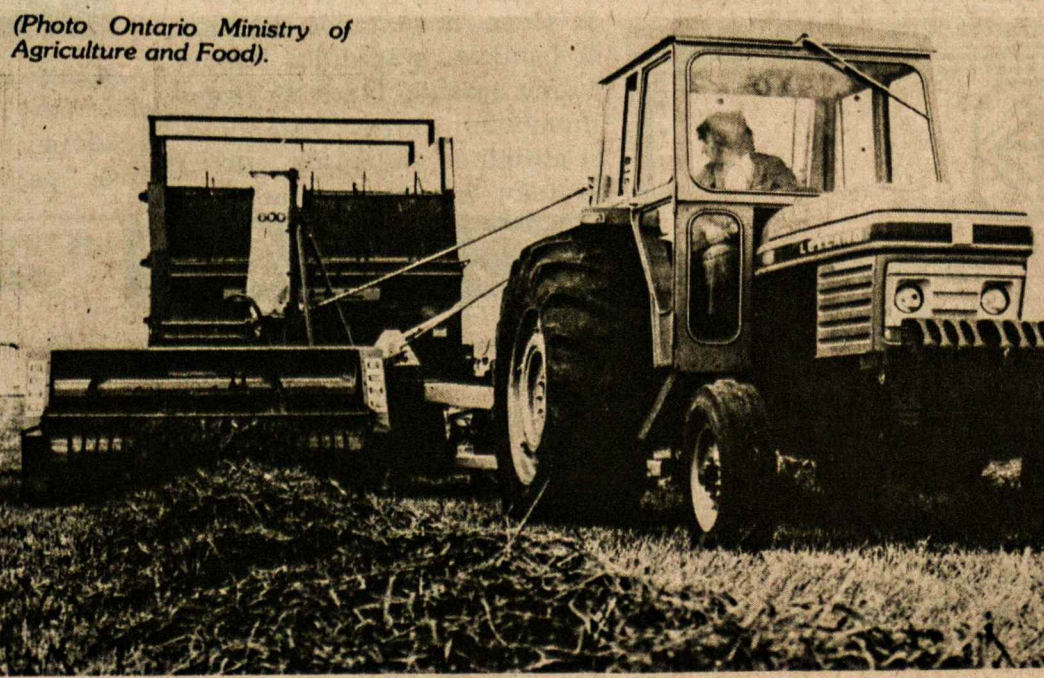
Vyksta Lietuvių Namų išorės aptvarkymas ir net norima padaryti atskirą įėjimą į "Lokio" svetainę. Sekmadienio popietės vyksta gausių svečių tarpe, kartais būna užsiregistravusių net iš Lietuvos.

Šeimininke ilgą laiką dirbusi J. Bubulienė pasitaukė. Nauja popiečių šeimininke pradėjo dirbti P. Simonaitienė. Lietuvių Namų biblioteka bus uždaryta iki rugsėjo 1 dienos.

• Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė iš Montrealio jau kelintą kartą buvo atvykusi ir ši šeštadienį pas "Volunges", kurioms padeda pasiruošti scenai. "Volungės" ansamblis su nauja programa pasiruošęs išvykti į IV-ji Jau-nimo Kongresą Europon.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

(Photo Ontario Ministry of Agriculture and Food).

LIETUVOS OKUPACIJA...

(Atkelta iš 3 psl.)

Interesanti priiminėjimas

Istaigose pakeitus tarnautojus, pradėjus žemės reformą, atsirado visokių reikalų. Iš viso apskrities, įvairiais reikalais atvykdavo daug žmonių. Kiekvieną dieną prie milicijos viršininko kabineto stovėdavo eilės žmonių. "Draugas Viršininkas" priimdavo kiekvieną. Gyventojai turėjo įvairių reikalų, o viršininkas neturėjo jokio supratimo jų tvarkyme, todėl nenuostabu, kad beveik kiekvienas interesantas gaudavo atsaką ateiti rytoj. Taip ir vargo žmonės, išlaukę kelių dienų, grįždavo namo nieko nelaimėję.

Uniformuotoji Milicija

Atleidus iš tarnybos visus nepriklausomybės laikų policijos tarnautojus, jų pareigas perėmė buvusioji liaudies milicija.

I liaudies miliciją buvo priimami asmenys visai netinkami milicijos tarnybai: vagiliai, girtuokliai ir visokie Lietuvos teismų bausti valkatos. Todėl iš pirmos dienos mieste sukeldavo visokių incidentų, triukšmą, davė, sudydavo ir pan. Žmonės vengė nakties metu rodytis mieste, nes buvo pavojinga. Niekas nenusikaltus galima buvo patekti į daboklę, būti sumuštam.

Visi milicininkai buvo ginkluoti, aprenkti rusiškais uniformomis, gaudavo leidimus be eilės pirkti krautuvėse. Gyventojai turėdavo laukti kelias dienas, kol ką geresnio galėdavo nusipirkti, nes prie krautuvų stovėdavo didelės eilės žmonių.

Daboklė buvo pilna, be jokios kaltės ir be reikalo areštuotų žmonių. Niekas nekalbėjo išlaikydavo ligi kelių savačių, nepaskelbiant jokio kaltinimo. Daboklės taip pilnos areštuotųjų, kad apie vietą atsigulti nebuvo nė kalbos. Jokių lovų nebuvo, tik ant cemento grindų patiestos lentos, pasirašė pasižadėjimą, kad pranešinė visus "tarybinius kenkėjus." Gavo specialų slapta pažymėjimą su teise areštuoti, ir ginklą. Iš gyventojų, pagal milicijos įsakymą, visi ginklai atimti. Jais apginklavo "brigadmilcų" ir komunistų partijos narius. Kiekvieną mėnesį vi-

lifikuočių asmenų.

Praslinkus ilgesniam laikui, daboklės sargas pradėjo skystis, kad jis tiems vyrams neturi maisto, nes negavęs jų vardu maisto orderio. Įsakymas paleisti... Išvarge, išbadėję, po trijų kalnimo dienų, buvo paleisti.

Vieną naktį iš provincijos, (berods Šakynos) naktiniu traukiniu į Šiaulius atvyko kunigas. Nuo stoties nueiti į miesto centrą labai klaidu, o ypač nakties metu, todėl kunigas kreipėsi į milicininką klausdamas kelio. Pastarasis areštuoja ir pristato į miliciją sakdamas, kad kunigas slampinėja užkampiais matomai šnipinėja. Keletas milicininkų nurengia sutaną, iškrato ir randa rožančių, maldaknygę ir nosinę. Rastus daiktus su pajuoka meta į stalčių, rožančių sutrauko. Įsakymas uždaryti į daboklę. Nebeišlaikiau, nubėgau pas viršininką ir sakau: kuo jūs tą kunigą apkaltinsit, juk jis nieko nepadare. Man atrodo, kad kunigą uždarančią daboklę, reikia atsiklausti dvasinės vyriausybės, nes senoji tvarka naujais įstatymais nepakeista.

Tai kas daryti su tokiais liaudies parazitais? - klausia viršininkas. "Paleisti", - atsakiau. Viršininkas pagalvojo ir sako: "Įsakysiu nuvesti į Šv. Petro ir Povilo bažnyčios kleboniją". Taip ir buvo padaryta.

Šnipinėjimas

Naujoji "valdžia" didžiausią dėmesį kreipė į šnipinėjimą. Milicijos politinis vadovas Simutis suorganizavo šnipų tinklą. Iškvietė valsčių milicijos vadovus ir įsakė tuoj suverbuoti patikimų asmenų neribotą skaičių, kurie viską pranešinėti milicijai. Per mėnesį Šiauliuose ir apskrityje suverbuavo 300 žmonių. Juos vadino "brigadmilcais". Kiekvienas "brigadmilcas" pristatė po 2 savo fotografijas, pasirašė pasižadėjimą, kad pranešinė visus "tarybinius kenkėjus." Gavo specialų slapta pažymėjimą su teise areštuoti, ir ginklą. Iš gyventojų, pagal milicijos įsakymą, visi ginklai atimti. Jais apginklavo "brigadmilcų" ir komunistų partijos narius. Kiekvieną mėnesį vi-

sus brigadmilcų kviesdavo į Šiaulius. Čia juos mokydavo šnipinėjimo ir duodavo instrukcijas. Vyriausiais jų vadais buvo polit. vadovas Simutis ir NKVD viršininkas Macevičius.

Milicininkus ir brigadmilcų siuntinėjo į visus viešus ir uždarus šeimyninius vakarus ir pasilinksminimus. Didžiausią dėmesį kreipė į gimnazijas, mokytojų seminarijas, amatų mokyklas ir bažnyčias.

Politis vadovas parašydavo pažymėjimą, kad asmuo, turintis pažymėjimą, siunčiamas į moksleivių bei kitus vakarus neva tvarkos palaikymui. Tam darbui daugiausia rinko mergaites dirbusias milicijoje ir metrikacijos įstaigoje. Grįžusios pranešdavo politiniam vadovui visas žinias, o šis perduodavo NKVD viršininkui Macevičiui. Bažnyčiose sekdamas kunigų pamokslus žmonių nuotakas ir pašnekėsus. Šnipinėjimo pasekos pasirodė tuojau.

Vieną vakarą skamba telefonas. Kas gi atsilieps, jei ne garsioji mašininkė. Iš Papilės milicijos telegrama, kurios turinys maždaug toks: du brigadmilcų, kurie sekdamas darosi klebonijoje, susekė, kad šiandien ten susirinkę kunigai, mokytojas ir vaistininkas turį slapta pasitarimą. Milicijai apsupus kleboniją ir padarius kratą, rasta: lietuviška vėliava, buržuazinių uždraustų knygų ir atsišaukimų. Visi dalyviai suimti. Prašo apskrities miliciją prisiųsti valdininką kvotai. Pilna mašina NKVD ir milicijos išvyko į Papilę daryti kvotą dėl "baisių radinių".

Gyventojų Nuotaikos

Visi gerai prisimena tuometines gyventojų nuotaikas. Niekas nežinojo savo likimo. Šiandien dar gyvas, o rytoj gal NKVD ar milicijos rūsyje, Sibire ar po velėna. Todėl nenuostabu, kad bažnyčios prisipildė žmonėmis, tas labai ryškiai matėsi Šiauliuose, kurie jau iš seniau buvo žinomi, kaip nerilingiausias miestas Lietuvoje. Sunkiau pergyvenantie-

ji tuometinę tvarką, savo nerimą skandindavo aluje ar degtinėje.

Pasilinksminimo salėse, kinuose žmonės netilpo. Pinių niekas nebepašė. Daugumas gyveno tik su ta diena, nes rytojus nežinomas. Buvo ir tokių, kurie drąsiai, nieko nevengdami, komunistams sakydavo tiesą ir nebijodavo bausmių. Atsirado pagrindžio veikėjų, daugumoje moksleivių, kurie spausdino prieškomunistinius atsišaukimus ir mėtydavo miesto gatvėse. Buvo ir tikrai juokingų atsitikimų.

Vakare į "Gubernijos" aulą barą atvyko skudurais apsirėdęs, purvinas, šiek tiek "paėmęs ant drąsos" pusamžis vyrukas I. Gėrė alų. Žmonių buvo pilna salė. Po kurio laiko, asistento ir sušuko: "Tegyvuoja draugas Stalinas!" - Žmonės sužūrė, vyrukas tęsė toliau: "Aš myliu Staliną, kaip kiaušė degloji paršus!" - Žmonės juokėsi ir kėlė ovacijas.

Iš kažkur išlindo žydelis Nemzeris (Tilžės gatvėje turėjo skalbyklą) ir prisistatė, kaip brigadmilcas, norėdamas areštuoti. Vyrukas į žydelį šaltai pažiūrėjo ir tarė: "Tu nepraustaburni nesenai mano skudurus plovei, o dabar keli maištą prieš Staliną". Žydukas sumišo ir nežinojo ką daryti. Į pagalbą atėjo milicininkas, kuris vyruką nusivedė į milicijos raštinę. Vyrukas buvo apsupus darbininkas ir didelę meilę draugui Stalinui norėjęs pareikšti viešai. Jis nežino, kas labiau savo vaikus gali mylėti, kaip kiaušė.

Puolė žydelį Nemzerį, nes jis sutrukdęs ir jis negalėjęs pabaigti apie "draugą, mokytoją" Staliną. Jis noris būti agitatoriumi, todėl bandęs kalbėti žmonių akyvaizdoje. Milicijos viršininkas žydelį išbarė, o vyruką I. atsiprašęs paleido.

Tokioje aplinkumoje išdirbau du su puse mėnesio. Po to Gylį, Strimaitį ir mane paleido iš tarnybos. Tokia valdžia ir tvarka buvo pradžioje, ko galime tikėtis dabar?

KANADIEČIAI ŽUVAUTOJAI MIAMI - FLORIDOJE, TIK SUGRĮŽĘ IŠ JŪROS IR PASIDALINĘ LAIMIKIŲ: Iš kairės: J. Petrulis iš Montrelio, J. Mačiulis iš Aylmer, Ont., J. Vieraitis iš Tillsonburg, Ont., J. Firavičius iš Wassaga, Ont. ir Pr. Bulka iš Montrelio.

D. Britanija - Londonas

• Gegužės paskutinėmis dienomis D. Britanija atšventė rengė iškilmingus susitikimus su garbinguoju svečiu. Dieną. Lietuvius atstovavo tautinių šokių grupė "Lietuva". • Sovietų Sąjungos parodos atidarymą pikietavo pavergtų tautų atstovai su gausiais plakatais ir skambiais juose įrašais. Visą filmavo valstybinė televizijos agentūra. • Sol. Rimas Strimaitis ir muz. Stasys Gailevičius iš Toronto atvyksta koncertuoti į Angliją. Pirmas jų koncertas įvyks liepos 7 d. Londono.

• Vysk. A. Deksnys atvykęs į Angliją aplanko lietuviškas kolonijas, suteikdamas dvasiškus pararnavimus. Ta proga lietuviai susitiko rengė iškilmingus susitikimus su garbinguoju svečiu. Londonan atvyko dr. K. Keblys, jaunosios kartos mokslininkas iš JAV. Londono lietuviai ateitininkai rengia literatūros vakarą birželio 30 d., kuriame svečias pristatys Kazimiero Barėno ir Vlodo Šlaito paskutines knygas. • Liepos mėn. 14 d. Londone įvyks Jaunimo Kongreso atidarymo koncertas. Koncertą išpildys "Volungės" ansamblis iš Toronto ir "Gintaro" ansamblis iš Montrelio. Koncerto parengimui vadovauja Stasys Kasparas.

P A D Ė K A

A + A

Broliai ir švogeriai JONUI ADOMENUI mirus, nuoširdžią padėką reiškia Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Kubiliui, SJ už paskutinį religinį patarnavimą maldomis bažnyčioje ir palydėjimą į kapines.

Dekojame N.P. Seselėms Teresei ir Olivetai už giedojimą pamaldų metu bažnyčioje ir kapinėse.

L.K. Mindaugo Šaulių kuopos šauliams už iškilmingą dalyvavimą bažnyčioje ir kapinėse.

Taipgi, dekojame už paaukotas Šv. Mišias, gėles ir pareikštas užuojautos. Ir nuoširdus ačiū visiems, kurie aplankė velionį laidotuvių namuose, dalyvavo bažnyčioje pamaldų metu ir palydėjote į kapines.

Nepajėgdami visų pavardėmis išvardinti, dekojame daugeliui lietuvių, kurie nuoširdžiai padėjo visokeriopa pagelba mums atvykus į brolio ir švogerio laidotuves.

Sesuo Kazimiera ir švogeris Juozas Gudukai,

Centerville, Mass. U.S.A.

Netikėtai mirus a.a. JUOZUI JAGMINUI, žmona Kormeliją giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu -

Elzbieta Kardelienė

Mūsų Kredito Unijos nariui

A + A

JONUI ADOMENUI

mirus, jo visiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia -

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Lito" Valdyba

Mūsų Kredito Unijos nariui

A + A

JUOZUI GIRDŽIUI

mirus, jo pusbroliui Petriui Girdžiui su šeima ir visiems kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia -

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Lito" Valdyba

M. PHILIPPE IZZI

Prop.

SKAMBINKIT -

\$1 kelnėms-pristatant ir atsiimant

365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

coin / corner 5e ave 7661-A CENTRALE

495-90e AVE

coin / corner Bayne 365-1143

29 55 Allard Street, Ville Emard

766-2667.

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

366-7818

PARDAVIMAS:

Chrysler • Monaco • Charger • Dodge • Dart

Sport • Swinger • Special • Sedan • Trucks

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

Highland Auto Body

611 Lafleur Ave., LaSalle. - Tel. 366-7281

• ATLIKAME AUTOMOBILIŲ IŠORĖS (Body) TAISYMO IR DAŽYMO, BEI KITUS MECHANINIUS DARBUS.

(Lietuviams duodame specialią nuolaidą)

• PARDUODAMA NAUDOTOS MAŠINOS

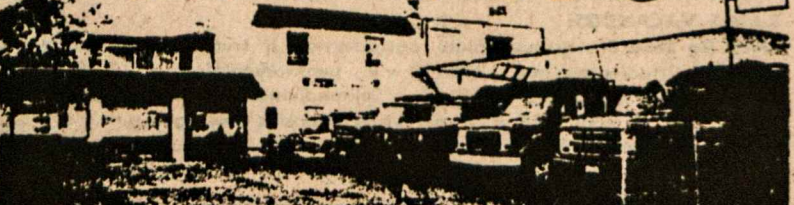
Savininkai V. Šušinskas & Son. Tel. 364-5712

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarimų ir darbo atlikimas jums gali būti stogengys Guy Richard, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbo atlieka sąžiningai ir priimanomis kainomis. Šaukite kai namo stogas blogas ar kai statote naujus -

364-1470

PAMINKLŲ GAMYBA

- MONUMENTS MANUFACTURER

TODORO & BIGRAS LTD.

6752 Sherbrooke Street East

Montreal, P.Q. H1N 1C9 • Tel. 255-4076

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 MAPLE BLVD CHATEAUGUAY

5784 VERDUN AVE VERDUN, QUEBEC

TEL: 691-4703 TEL: 707-0054

MODERNIOS KOPLYČIOS

NL REIKALAI

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Prasome išskirti ir prisijusti su virš nurodyti prenumeratos mokesčiu.

nauiam skaitytojų tik už \$7.00 visiems metams!

(Pavarde ir vardas)

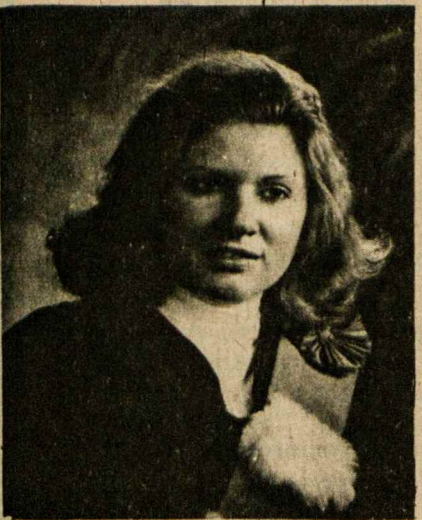
(Tikslus adresas)

LAIKRAŠČIO GEGUŽINĖ

Vasaros pradžios ar šaltos, ar šiltos dienos - bet laikas vietoje nestovi ir štai jau liepos mėnuo.

Kaip kasmet, taip ir šią vasarą turėsime tradicinę laikraščio gegužinę rugpjūčio 12 d., sekmadienį, F. Skrubio vasarvietėje Pointe Fortune, P.Q.

Tautiečių didžiulia bus po atostogų, kaip ir pats laik-

Kristina Daina Pavilanyte, DVM. K.D. Pavilanyte šį pavasarį baigė Veterinarijos mokslą St. Hyacinthe ir gavo daktaro laipsnį. Prieš tai ji studijavo McGill universitete psichologiją ir gavusi BSc mokslo laipsnį. Dabar pradėjo verstis praktika Cowansville, (Eastern Townships.).

rašti, tai tikimės gausaus atsilankymo.

Daug kas kalba, kad gegužinių ruošimas iš mados išėjęs ir kad tai praeities atgyvenos. Žmonės labiau mėgsta individualiai, mažomis grupelėmis išvažiuoti į savus vasarnamus savaitgalius gamtoje praleisti. Iš dalies gal ir tiesa, bet juk laikraščio gegužinė ruošiamą vieną kartą vasarą ir ne kokiai konkurencijai kitų savaitgalių.

Tad tikimės, kad šių metų gegužinę atvyks visi, ir net iš savų vasarviečių. Pasirodykime savo atvykimu, kad rūpi laikraščio tolimesnė egzistencija, spausdinto lietuviško žodžio išlaikymas Montrealyje. Juk iš mūsų stebisi kitos kolonijos, ypač Toronto, kad montrealiečiai per mažai rūpinasi laikraščio išlaikymu.

"Lito" patalpose darbo valandomis. Komisija pabrėžia, kad nei pavieniai jos nariai, nei Komisija, kaip tokia, neturi įgaliojimų eiti į polemikas spaudoje. Komisijai duotas mandatas ją įpareigoja paruošti preliminarinius planus "Lito" visuotiniam narių susirinkimui diskusijoms ir nutarimui.

"Lito" Statybos Planavimo Komisija

JONINĖS PO STOGU

"Joninės" - Jonų ir Jonių pagerbimas šaltą birželio 23 dienos šeštadienio vakarą su pasisekimu buvo atšvęstas Aušros Vartų parapijos salėje, suorganizuotas L.K. Mindaugo šaulių kuopos.

Joninių vakarą, berželiais dekoruotoje salėje, atidaręs ir jį pravedęs kuopos vicepirmininkas A. Mylė, pakvietė Jonus ir Jones užimti skirtas vietas. Visiems buvo prisegta po rožę.

Jonus, kurių tarpe buvo ir parapijos klebonas kun. Jonas Kubilius, S.J., sveikino ir linkėjimus išreiškė sekančių organizacijų atstovai: trumpai supažindino A. Mylė, L.K. Mindaugo šaulių kuopą, šv. Onos Draugiją, "Neringos" jūrų šaulių kuopą, Liet. Žvej. ir Medž. klubas "Nida", "Rūtos" A. Amžiaus klubas, Vilniaus šaulių Rinkti-Kanadoje, LKB Montreale A-kė, Aušros Vartų parapijos Komitetas. Sveikinimus iš-

"LITAS" Montrealeio Lietuvių Kredito Unijos metiniame susirinkime dr. P. Lukoševičius daro pranešimą "Lito" Statybos Planavimo Komisijos vardu.

klausius, sugiedota Ilgiausių Metų!

Joninių šventė yra ir šaulių S-gos metinės šventė. Ši data yra šaulių s-gos įsikūrimo data (1919. 6. 27.).

Joninių papročius, jų reikšmę ir birželio nelemomis datomis Lietuvai, kančių organizacijų atstovai: trumpai supažindino A. Mylė ir J. Šiaučius.

Meninėje dalyje išpūdin-gai ir sumaniai dainas kar-

DĖMESIO!
Ieškomas pirkti prikabinamas variklis (Outboard Motor) - 10 H.P. arba 7½ H.P.
Skambinti - tel. 366-9916.

DĖMESIO ŽUVAUTOJAMS

BASKOTONG EŽERAS - STURGEON LODGE puiki žuvalimo vieta, švartos kabinos, baras, laivai, motorai, žuvelės!
Užsisakykite vietas - **ELUDE DAVID**
C.P. 216
Maniwaki, Que. J9E 3B4.
Tel. (819) 449-4355.

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astra

● NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTI IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ

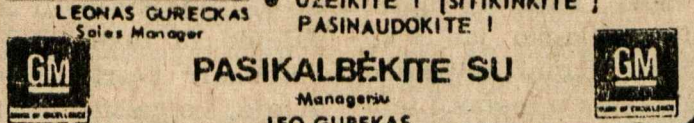
● NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI

● MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU ĮSITIMI JUMS, PASITARNAUS!

● UŽEIKITE ĮSITIKINKITE PASINAUDOKITE!

PASIKALBĖKITE SU

Manageriu LEO GUREKAS

mw montreal west automobile
11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(At the end of Sherbrooke Street West)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

Tel. Bus.: 482-3460

Res. 366-7041

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVENUE, SUITE 409
MONTREAL, QUEBEC, CANADA
H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje
Investicijos J.A.V. ir kt. Kanados provincijose

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI - virš 16 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 10%
Antradieniais 10-3	term. indėlius 2-3 metų 9¼%
Trečiadieniais uždaryta	pensijų ir namų s-tas 9¼%
Ketvirtadieniais 10-8	taupomąsias s-tas 9%
Penktadieniais 10-8	depozitų-čekių s-tas 6%
Šeštadieniais 9-1	DUODA PASKOLAS:
Sekmdieniais 9.30-1	asmenines 10½%
	nekiln. turto 10¼%
	investicines 10½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais - 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais - iki \$10,000. Pardudodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas - ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LEFEBVRE & ROBERT INC.

AMUSEMENT - FURNITURE

PARDAVIMAS

IVAIRIŲ
BALDŲ
PER
KRAUTUVĖS
3
AUKŠTUS

• Užeikite ir įsitikinsite, kad įmonėje baldai yra aukštos kokybės ir prieinamomis kainomis.
• Didelis pasirinkimas ir malonus patarnavimas.

7635 CENTRALE 4e AVENUE LASALLE 363-3887
7643 CENTRALE 366-1282 (DECORATION)

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8
Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamąsias s-tas 6.0 %	Asmenines 11.5 %
Taupomąsias s-tas 9.25 %	Nekiln. turto 11 %
Pensijų planas 9 %	Čekių kredito 12 %
Term. ind. 1 m. 10.25 %	Investicines nuo 12 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmdieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmdieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest, Suite 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 GUY STREET

SUITE 11-12

MONTREAL P.Q.

Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. E. ANDRUKAITIS, M.D., F.R.C.P. (C)

TEL.: 522-7236

832, BOUL. ST-JOSEPH E.

MONTREAL H2J 1K4

P. Q. CANADA

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (C)

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal Que.

Tel. 931-4024

PHARMACIENS

PHARMACISTS

M. CUSSON - R. GENDRON
PHARMACIENS

Ouvert 9 a.m. à 10 p.m. Open.

Samedi: 9 a.m. à 9:30 p.m.

Dimanche: 10 a.m. à 9:30 p.m.

Livraison gratuite - Free delivery

Skubus ir nekainuojantis pristatymas

7626, rue Central St., Ville LaSalle

366-9742

365-0505

NOTARĖ

Rūta Pocauskas, B.C.L.

NOTAIRE - NOTARY

TITLE ATTORNEY

5947 Park Ave. Montreal, P.Q. H2V 4H4

Tel: 279-1161; Res. 636-9909.

ADVOKATAS

R. Išganaitis, BA, BCL

216 St. Paul W., Montreal, P.Q.

Tel: 288-6316, namų 658-5513

NOTARAS

J. BERNOTAS, BA., B.C.L.

Suite 627, 3 Place Ville Marie,

Montreal, Quebec H3B 2E3

Tel. (514) 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, BA., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.

Tel: 866-2063; 866-2064